

Nas tednik Kronika

kulturno-politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

6. leto / Številka 32

V Celovcu, dne 12. avgusta 1954

Cena 1 šilling

„ADRIA“

žgane
pijave

Pridite in pokusite jih
na koroški razstavi v živil-
skem paviljonu.

Kvišku, bratje!

So časi; ure, dnevi, meseci, ko smo čisto privezani na zemljo. Vsa naša misel in naše delo je osredotočeno na sedanost, na ta svet. Posebno v poletju, ko zemlja zahteva vse kmetovske sile, ko delo tudi delavca do kraja zaposli, radi pozablamo na dejstvo, da smo na tem svetu samo popotniki. Praznik Marijinega vnebovzeta pa naš pogled spet usmeri kvišku. Kako modro je ukrenila Cerkev. V naše vsakdanje skrbi in delo je postavila praznike, ki nam misli in želje spet napotijo k Bogu.

Kot se godi posameznikom, se godi tudi ljudstvom. Pridejo dobe, ko se narodi čisto odtujijo Bogu, ko hočejo ustvariti nov red, brez Boga, ko jim je tehnični napredek, premoč nad sosedi, kapital, vse. V tem boju za gospodarsko nadvlado često delajo napake, poslužujejo se laži in goljufije. Ves trud pa ne prinese zaželenega uspeha, ker podlaga ni prava.

Cerkveni poglar, ki zasleduje stremljenje človeštva in opaža zmote, hoče ljudstvo z okrožnicami poučiti in ga odvrniti od zla. Za duhovno obnovo človeštva je oklical tudi Marijino leto. Naj bi nam naša Mati, ki je bila v nebesa vzeta, pokazala cilj in smer našega življenja.

Današnji človek je materialist, človek tehničnega napredka in naglice, a pri vsem tem revež. Naši stari niso bili tako učeni kot mi, strojev niso imeli, a imeli so močno vero in veliko zaupanje v Boga. Naš pogled je usmerjen na zemljo, njih pogled je bil usmerjen v nebo.

So bile in so dobe, ko so hoteli tudi človeka kot vse drugo poenotiti. Enako obleko so dobili mladi ljudje, skupno izobrazbo in vzgojo, odtrgali so jih družinam, cilj so neba postavili na zemljo. Tak človek mase, brez lastnih misli in brez samostojne presoje se je takorekoč prodal in predal neki ideji, ki mu je bila priučena, vsiljena in tuja. Samo tam je možen pravi napredek, kjer se more v demokratičnem ozračju človek vsestransko izpopolnjevati in razvijati na materialnem in duhovnem polju.

Človek se ne zaveda, da so tri stvari, ki jih ni mogoče kupiti, najdragocenejše. To so: ljubezen, prijateljstvo in mir. Vse to pa ne prihaja iz zunanjega sveta, od denarja, tehnike, ampak iz človekove notranjosti. V svoji notranjosti so ljudje v večini strašno revni. To navadno niti njihova krivda ni. Krivi smo tisti, ki to spoznamo, a ne izboljšujemo. Kako se trudijo učenjaki za raziskavanje atomske energije, ves čas in vse moči posvetijo temu delu, tehniki delajo za izboljšanje strojev, strokovnjaki hočejo z različnimi poskusi priti do boljših žitnih vrst. V tem svojem delu vidijo nov svet, cilj, ki ga iščejo. In vendar vse te stvari, ki jih ljudje iznajdejo, v primeru s človekom niso nič. Človek ima dušo. Za mladega človeka pa ni vrtnarjev, strokovnjakov, ki bi bdeli nad njegovo rastjo, ga usmerjali, mu pokazali cilj. Pa raste mladina kot plevel, kot trava v vrtu; ko pa taka mladina rodi sadove, se sodniki zgledujejo nad njo. Krivi pa smo mi. Vsakemu človeku bi morali dati spoznanje o čudežu njegove enkratnosti. Strojev izdelajo nešteto, vsi so enaki, vsak človek pa je enkratni v svojem bistvu. Ni modela, po katerem bi izgradili človeka.

Kvišku, bratje, nam kliče Marija na svoj praznik. Hitimo na ta veliki dan v njena svetišča, ki so posuta po naši domovini. Potrebo so čutili prednamci po krajih, kjer so se lahko sprostili svojih skrbi in težav in so svoje misli povzdignili kvišku. V tihi molitvi in skupni pesmi bomo slavili našo Kraljico in njenega Sina. Marijine cerkve so spomeniki naše zveze z nebom. Naj res prava miselnost prevzame naše romarje: „Kvišku, k Soncu, da bosta v naših družinah in v naši domovini mir in ljubezen.“

Stavke v Zahodni Nemčiji

Nove socialne zahteve — Kritično stanje v mestih

V Zapadni Nemčiji je prišlo do velikih stavk. Delavci in uradniki mestnih preskrbovalnih in prometnih podjetij v Hamburgu so napovedali stavko, ker niso dobili povišane plače, kot so zahtevali. Mestni senat se izgovarja, da je plače že povisal do najvišje zmogljive večine in da zaradi interesov prebivalstva ne more ustreči zahtevam stavkajočih.

Ker mestna podjetja ne prevažajo zaradi stavke dnevnih potnikov, so se ponudila privatna podjetja. Stavkajoči so zasebne avtobuse napadli in povzročili nemire.

Komunistični letaki pozivajo tudi po drugih mestih delavce prometnih podjetij

k stavki, vendar doslej niso imeli uspehov.

Posebno močno je stavljanje delavcev v železni industriji na Bavarskem, kjer je prenehalo z delom 200.000 delavcev. Vsi večji obrati stojijo. Nekateri dolžijo zvezno ministristvo za delo, da je krivo te socialne krize. Industrijski inštitut v Kölnu poziva delavska združenja, da je edina socialna pot izboljšanje življenjskega položaja vsega prebivalstva z zvišano produkcijo in znižanimi cenami. Samo zvišanje plač bi položaj še poslabšalo.

Kancler Adenauer in voditelji koalicijskih vladnih strank so mnenja, da zahteve po višjih plačah in stavke dobivajo vedno bolj politični značaj.

„Zdravljenje“ v Franciji

Predsednik Mendes France je dobil v parlamentu dalekosežna pooblastila

Francoski parlament je na svoji zadnji seji dal zaupnico vladi in dovolil izredna pooblastila, ki jih je vlada bila zahtevala za izvedbo gospodarskega načrta. Predsednik Mendes France bo do 31. marca prihodnjega leta mogel s temi opolnomočji uresničiti svoj načrt „zdravljenja“ francoskega gospodarskega in finančnega položaja.

V svojem govoru je predsednik dejal, da mora Francija upeljati svobodnejše gospodarstvo in urediti vprašanje zaposlitve in plač, če hoče vzdržati na evropskem gospodarskem trgu. Življenjsko raven je treba zvišati s pomočjo povečane gospodarske produkcije. Potrebni so ukrepi proti nevar-

nostim inflacije. Delavstvo naj bi se močneje zanimalo za delazmožnost obratov. Za sodobno opremo gospodarskih obratov je potrebna gospodarska pomoč in posojilo.

„Francija je spala, mi jo moramo zbuditi,“ je končal predsednik Mendes France svoj govor. — Pri glasovanju je bilo za vlado oddanih 316 glasov, le 90 poslancev je glasovalo proti.

Vlada je predlagala, da bi debato o položaju v Severni Afriki in francoskih posestih v Indiji preložili na 27. avgust. Predlog je bil sprejet. Na ta način bo možno reševanje vprašanje pristopa k Evropski obrambni skupnosti.

Sovjeti stremijo za premočjo na morju

Poveljujoči admiral mornariških enot Evropske obrambne skupnosti na Atlantiku admiral J. Wright je izjavil v New Yorku na zasedanju Ameriške legije, da stremi Sovjetska zveza za premočjo na morju in gradi z vso naglico mornariške enote, ki naj bi prekosile že tradicionalno premoč Zapada na tem področju.

V slučaju vojne bi imelo sovjetsko vojskovanje za svoj prvi cilj pretrgati morske zveze med Zahodno Evropo in Združenimi državami Amerike. Sovjeti grade z vsemi razpoložljivimi sredstvi ladje, podmornice in posebne ladje za prevoze surovin. Admiral Wright meni, da štejejo sovjetske podmornične enote od 375 do 400 podmornic, kar že sedaj presega število podmornic držav Evropske obrambne skupnosti.

V zadnjih letih so Sovjeti svoje brodogradnje pomnožili s številnimi rušilci, z izvidniškimi ladjami, s polgalci min in z letalonsilkami. Poleg tega razpolaga sovjetsko bro-

dovje z velikim številom najmodernejših križark na svetu. Strokovnjaki Evropske obrambne skupnosti se zavedajo, da je sovjetsko brodogradnje naglo, težko oboroženo in udarno.

Se večjo moč sovjetskega brodogradnje predstavlja dejstvo, da so enote stalno opremljene z moštvo kot v slučaju vojne in so tako vedno v pripravljenosti. Admiral je ob tej priložnosti omenil ameriške vojaške ladje, ki so večinoma bile vzete iz prometa in so zdaj vse „s pajčevino preprežene“.

Ker so domače ladjedelnice zaposlene z gradnjo vojaških enot, naročajo Sovjeti trgovske ladje skoraj vse le v tujih državah.

Kot zaključek vseh teh dejstev naj bi bilo spoznanje Zapada, da je potrebnost vzajemne varnosti prav tako velika in celo še večja kot v letu 1949, ko je bila ustanovljena organizacija Evropske obrambne skupnosti.

Sovjetske note

Čeprav sovjetske note v vprašanju evropske varnosti niso ničesar drugega kot ponavljanje podobnih starih poskusov, bi vendar mogle pomeniti novo možnost za dosego kakih pozitivnih ciljev.

S tem, da Sovjeti toliko poudanjajo možnost „mirnega sožitja“ v Evropi, poskušajo pridobiti predvsem francoske kroge, da bi na ta način preprečili podpis evropske obrambne pogodbe. Ker je možnost ureditve in podpisa evropske obrambne skupnosti večja kot doslej — manjkata samo še Francija in Italija — so sovjetski diplomati postali posebno delavni. Drugo, kar Sovjeti zasledujejo, pa je, da hočejo ohraniti v Evropi vsaj tak položaj, kot so ga imeli do sedaj. Vsaka nova organizacija evropskih držav bi postavila v temno luč njihovo razmerje do držav za železnim zastorom.

V noti, ki so jo poslali zapadnim zavezni-

kom 24. julija, so se hoteli prikupiti Francozom, ker govorijo o konferenci kjer naj bi se obravnavala splošna evropska vprašanja, Nemčije pa posebej ne omenjajo. S tem pa niso bili posebno zadovoljni nemški socialdemokrati, ki so bili zahtevali konferenco štirih sil o Nemčiji. Da bi pomirili tudi te, so Sovjeti v svoji novi noti 4. avgusta omenili tudi nekaj nemških vprašanj, ki naj bi jih obravnavali zunanji ministri štirih velesil.

Razloge za to sovjetsko politiko je iskati v zadnjih političnih dejstvih. Evropska obrambna skupnost in evropski obrambni svet sta se utrdila v svoji moči in je videti, da se bo povezava svobodnih držav še trdneje ustalila. Tudi na gospodarskem področju je uspelo Zapadu par krepkih potez. Sporazum med Anglijo in Egiptom, pogodba o perzijskem olju, možnost nekakšne

K R A T K E V E S T I

Dr. Meghnad Saha, poslanec v indijskem parlamentu in ravnatelj zavoda za jedrno fiziko na kalkutski univerzi, ki je na obisku v Združenih državah, je izjavil časnikarjem, da se bo stalno zavzemal, da podpre Indija predlog predsednika Eisenhowerja za svetovno skupnost atomskih surovin, kar naj bi omogočilo miroljubno uporabo atomske energije vsemu človeštvu.

Za novega guvernerja in vrhovnega poveljnika na sredozemskem otoku Malti je bil imenovan general R. E. Laycock. Angleška kraljica ga je ob tej priložnosti odlikovala s tem, da ga je imenovala za viteškega častnika reda sv. Mihaela in sv. Jurija.

Odbor ameriškega senata je odobril 9,025.000 dolarjev za izvedbo programa, po katerem bodo sprejeli v Združene države 200.000 beguncev.

Južnokorejski predsednik Syngman Rhee je bil na svojem uradnem obisku v ZDA odlikovan z zlato medaljo mesta New York. Na kolumbijski univerzi pa je bil promoviran za častnega doktorja prava.

Združene države Amerike bodo uporabljale strelišče za rakete v Avstraliji za poskuse z izstrelki, vodenimi iz daljave, so objavili v Londonu.

Britanski poslanci so se že pričeli pripravljati na proslavo 80-letnice angleškega ministrskega predsednika sira Winstonona Churchilla, ki bo 30. novembra letos.

Pretekli teden je minilo deset let od enega najbolj tragičnih dogodkov druge svetovne vojne — varšavskega upora.

Med Jugoslavijo in Romunijo bo spet odprt železniški promet, je poročal beograjski radio. Romunija je leta 1950 zaprla meje proti Jugoslaviji, od tedaj je bil železniški promet ukinjen.

Obravnavanje važnih političnih vprašanj je kanclerja Adenauerja zadržalo, da ne bo potoval v ZDA avgusta, kot je nameraval, da bi govoril pred Ameriško legijo. V oktobru bo dobil častni doktorat kolumbijske univerze.

Po zadnjih poročilih je letos v Švici zaposlenih 40.000 avstrijskih državljanov in 9.000 jih je v Angliji. Večinoma so to sami mladi ljudje. Doma pa primanjkuje delovnih moči posebno v poljedelstvu.

V Guatemali je bilo spet 25 mrtvih in 70 ranjenih v notranjih nemirih. Inozemske letalske družbe so ukinile začasno promet. Predsednik Armas je govoril v radiu, da bo uresničil svoj načrt: uničenje komunizma.

Na Dunaju so pričeli s pripravami za televizijske oddaje. Trajalo bo najbrž še precej dolgo, preden bodo končane.

V zadnjem tednu se je zgodilo spet 1454 prometnih nesreč, 24 ljudi je izgubilo življenje. Samo na Koroškem je bilo 155 ranjenih in 4 so bili mrtvi.

V Jugoslaviji so kruh podražili za 22%; pravijo, da je vzrok podražitvi slaba žetev in majhne žitne zaloge.

V letih od 1945 do 1953 so razni govorniki v svojih govorih pri organizaciji Združenih narodov 300.000-krat rabili besedo „mir“. Na 1.117 sejah je padlo okrog 35 milijonov besed. Za sporazum o premirju na Koreji je bilo potrebnih 18 milijonov besed. Tako poroča statistika urada organizacije Združenih narodov.

ureditve tržaškega vprašanja, vse to so dejstva, ki narekujejo tudi sovjetski politiki iskati nova pota.

Nastaja vtis, da bi Sovjetska zveza bila pripravljena svoj stalni vojaški in politični pritisk zmanjšati in vsaj v Evropi dopustiti nekako „mirno sožitje“, seveda le pod visokimi pogoji. In ti pogoji so po zadnjih sovjetskih notah: napraviti konec Evropskemu obrambnemu svetu in ne podpisati pogodbo o evropski obrambni skupnosti.

Politični teden

Po svetu . . .

Francoska politika je v znamenju nekake „preroditve“. Novi mož — ministrski predsednik Mendes France namerava očitno rešiti na ta ali oni način prav vsa notranja in zunanja politična vprašanja, ki že dolga leta tarejo Francoze. V Indokini je rešil to, kar se je še rešiti dalo. S tem, da je napravil konec vojni v Indokini upa rešiti tudi francoske finance; z denarjem, ki ga je zahtevala vojna v Indokini, namerava poživiti francosko gospodarstvo.

Majhno presenečenje pa je bila njegova naslednja politična poteza:

Podelitev samouprave Tunisu.

Maroko in Tunis sta dve veliki francoski koloniji v severni Afriki, kjer se Francozom nikdar ni posrečilo napraviti trajnega reda in miru. Mendes France je tudi tukaj zdaj radikalno posegel v razvoj. Vsedel se je v letalo in se odpeljal v Tunis. V žepu je imel zelo dalekosežne predloge za tuniškega beja. Kolonija naj dobi samoupravo, le zunanjo politiko in vojaško obrambo si pridržijo Francozi. S seboj je vzel tudi maršala Juina, znanega zastopnika „krepke roke“, tako, kot bi hotel s tem povedati: če se ne boste zadovoljni, se vrnem, vam pa pustim Juina, ki se bo potem na drug način pogovarjal z vami. Toda bej je bil zelo zadovoljen, saj se je prvič v zgodovini pripetilo, da je francoski vladni predsednik obiskal beja. Še važnejše kot pristanek beja pa je zadovoljstvo v vrstah nacionalistične stranke, saj se je vrnil iz pregnanstva celo njen voditelj Bourguiba in obljubil svoje sodelovanje z novo bejevo vlado in francoskim guvernerjem.

Odmev v Maroku . . .

Skoraj istočasno pa so maroški nacionalisti zanetili val nemirov in napadov na Francoze. S tem hočejo prisiliti francosko vlado, da bi tudi Maroku podelila iste ugodnosti, kot jih je Tunisu. Seveda bo Mendes France tudi v Maroku moral nastopiti isto pot popuščenja in sprave. V tem pogledu so mu zgled Angleži, ki se umikajo iz Sueza. K vsem tem dogodkom kažejo prijazen obraz tudi Amerikanci, ki žele mir okrog Sredozemlja.

Perzijci in Mednarodna petrolejska družba so podpisali sporazum.

Petrolejske naprave bodo postopoma spravili v pogon. V začetku leta 1955 bodo v polnem obratu. Amerikanci so Perzijcem obljubili denar za gospodarstvo in vojsko, ti pa so se v pogodbi obvezali, da bodo v kali zatrli vsak uporniški poiskus komunistov ali nacionalistov.

Na Daljnem Vzhodu je vedno bolj napeto

O medsebojnih grožnjah belih in rdečih Kitajcev smo že zadnjič brali. Ves svet pa se sprašuje kaj bodo storili Amerikanci, če bi rdeči Kitajci v resnici napadli Formozo. Mnogi ameriški politiki govore na zborovanjih, da je treba udariti po Kitajski, drugi spet zagovarjajo stališče čakanja, češ, da bo s Kitajci vendarle mogoče pametno govoriti in da njihov režim ne sme biti vzrok novi vojni. Merodajna je seveda le uradna ameriška politika in tukaj sta Eisenhower in Dulles povedala, da bodo Formozo branili; Amerika pa slejkoprej odklanja sprejem Kitajske v UNO, dokler ta ne dokaže z dejanji svoje miroljubnosti.

Vojaška zveza Jugoslavija-Grčija-Turčija je podpisana

Podpisali so jo v ponedeljek 9. avgusta. Vse tri države se obvezujejo, da bodo z vsemi — tudi oboroženimi — silami nastopile proti vsakemu napadalcu, ki bi grozil kateri izmed podpisnic.

Ustanovili so poseben posvetovalni odbor, ki ga sestavljajo trije zunanji ministri s svojimi pomočniki in strokovnjaki. Ta se bo sestajal redno dvakrat v letu in bo imel nalogo sproti uravnavati skupno stališče vseh treh zaveznikov v vseh važnih vprašanjih.

Trije generami štabi prav tako nadaljujejo svoje skupno delo.

Ustanovili bodo tudi skupen parlament, katerega bodo tvorili v enakem številu poslanski zastopniki vsake treh držav zaveznic. Razen v Italiji so sklenitev vojaške zve-

ze povsod ugodno sprejeli. Tudi balkanski pakt spada v vrsto političnih dogodkov, ki naj na področju zapadnega sveta zavarujejo mir in politično ravnotežje.

Italijansko časopisje zaenkrat omalovažuje pomen balkanske vojaške zveze, toda nekateri glasovi že trdijo, da je ta zveza politični neuspeh Italije, ker ji ni uspelo, da bi jo preprečila.

O Trstu se trdovratno širijo vesti, da je sklenitev pogodbe tik pred podpisom, da je edina sporna točka neki kraj v coni A, katerega zahtevajo Jugoslovani, pa italijanska vlada na to ne pristane.

Voditelji britanske laburistične stranke odšli na potovanje po Rusiji in Kitajski

Vodja angleške vladne opozicije Attlee je s sedanjimi vodilnimi člani delavske stranke odletel z letalom v Moskvo, kjer bodo ostali tri dni in od tam nadaljevali pot v Peking. Attlee je izjavil, da se hoče prijateljsko pogovoriti s Kitajci in da je

Politični načrti v Aziji

Namestnik ameriškega zunanjega ministra Bedell Smith je govoril o ameriški politiki v Aziji. Po njegovi izjavi je glavni namen Amerike ustvariti v Aziji skupnost svobodnih držav, ki se bodo lahko same vzdrževale. Poudaril je, da vodijo Združene države to politiko zato, ker cenijo določene vrednote kot na primer svobodo, ker želijo svobodno izmenjavanje blaga in misli v Aziji in končno, ker bi bila ameriška varnost sama ogrožena, če bi jugovzhodna Azija prišla pod sovražni imperializem.

Smith je izjavil, da je za samoobrambo tega področja potrebna vojaška moč, katero bodo Združene države krepile predvsem s podpiranjem socialnega in gospodarskega napredka. Izjavil je, da je ženevski dogovor ustvaril skupino malih držav, ki so skoraj brez obrambe in katerih obstoj je treba na nek način zajamčiti. Omenil je, da predlo-

treba preprečiti, da bi se Kitajska zaprla pred zapadnim svetom, kot se je bila po prvi svetovni vojni komunistična Rusija.

Spor med Indijo in Portugalsko

Portugalci imajo v Indiji majhno kolonijo Goa. Skupine oboroženih indijskih nacionalistov so vdrlje v to kolonijo ter napadajo evropske naseljence, ki so v veliki večini katoličani. Na prve portugalske proteste indijska vlada ni odgovorila. Portugalska vlada je poslala vojaška ojačenja za varstvo svojih državljanov. Predsednik indijske vlade Nehru pa je v parlamentu ostro obsodil nestrpnost proti katoličanom in misijonarjem.

. . . in pri nas v Avstriji

V zadnjem tednu je Celovec v znamenju „Koroškega velesejma“. Ob priliki otvoritve je bil navzoč zvezni kancler inž. Raab, ki je poudaril v svojem nagovoru, da ne smemo gledati le uspehov industrije in obrti, marveč tudi uspehe naših kmetovalcev. Ob tej priliki je povedal tele zanimivosti: Kljub manjšemu številu delovnih sil in

ženih dogovor o skupni varnosti tega področja v bistvu ne bo vojaška zveza, ampak bo ohlapnejši kot dogovor držav v NATO.

O nacionalizmu je izjavil, da je pravo nasprotje komunizmu. Po njegovem mnenju bo nacionalizem, ta strastna želja narodov po lastnem življenju, končno le razbil komunistično carstvo. Izjave kitajskih komunistov o „miroljubnem sožitju“ je Smith označil za taktično potezo; Peking skuša z mednarodna trgovino utrditi svoj položaj, pri tem pa ostaja neizpremenjen njegov cilj — kontrola nad celotno Azijo.

Smith je končno dejal, da bi verjel v konec hladne vojne le tedaj, če bi pričela Sovjetska zveza zmanjševati svojo ogromno vojaško organizacijo, če bi začela dvigati železno zaveso in če bi dejansko kaj storila za osvoboditev zaslužjenih narodov v vzhodni Evropi.

Odgovor na avstrijski predlog

V ponedeljek so Združene države Amerike pristale na avstrijski predlog o ustanovitvi odbora, katerega naj bi sestavljali poslanci štirih zasedbenih sil in zastopniki avstrijske vlade. Odbor naj bi proučil vse možne olajšave sedanjega avstrijskega položaja.

Istočasno pa pripominjajo, naj bi v območje tega novega odbora ne spadala nikakva pogajanja o avstrijski državni pogodbi in tudi ne kakršno koli spreminjanje že obstoječih predpisov zasedbenih sil. Tako je že v naprej otežkočeno reševanje perečih vprašanj.

Britanska vlada je na avstrijski predlog zadovoljivo odgovorila že pretekli teden in

tudi Francozi so dali že svoj pristanek. Nikakega odgovora pa še ni bilo iz Moskve.

Newyorški nadškof kardinal Spellman je v zadnjem svojem govoru dejal, da nista atomska ali vodikova bomba najmočnejša obramba proti brezbožnemu komunizmu temveč vera. Nato je nadaljeval:

„Boj proti komunizmu ni naloga samo določenega kroga ljudi, kake stranke ali posameznika v Ameriki, temveč je dolžnost in pravica vsakega Amerikanca. Nihče ne bi smel nevarnosti komunističnega podtalnega delovanja, napadov in sabotaže podcenjevati ali jih prezreti.“

Pomoč poplavljenem

Združene države ponudile hrano žrtvam evropskih poplav

Bela hiša je danes naznanila, da so Združene države ponudile za olajšanje trpljenja, ki so ga povzročile poplave po srednji in vzhodni Evropi, živila. Besedilo izjave predsednika Eisenhowerja se glasi:

„Ameriško ljudstvo je s simpatijo in sočutjem spremljalo poročila o velikanskem človeškem trpljenju, ki je zaradi težkih poplav zadelo velika področja Srednje in Vzhodne Evrope. Poročila kažejo, da je prišlo do resne škode na prebivališčih in pridelku vse vzdolž Donave in da je bila ta škoda še posebno težka v Nemčiji, Avstriji, Češkoslovaški, Madžarski in Jugoslaviji. Poleg tega je bilo povzročeno dosti trpljenja in uničenja vzdolž vzhodnonemških rek, ki tečejo proti severu. Pravega obsega teh izgub ne bo mogoče oceniti v prihodnjih tednih.“

Da bi v zahodni Nemčiji in Avstriji olajšale neposredni položaj, so ameriške oblasti že nudile nujnostno pomoč. Združene države so pripravljene nuditi tako pomoč, kot je mogoče, vsem poplavljenim področjem. Pripravljene smo, da damo na razpolago hrano za lajšanje težav žrtvam poplave, ki se trudijo, da si opomorejo.“

Kako bodo razdelili ameriško pomoč evropskim poplavljenem

Ko je predsednik Eisenhower odločil, da bodo dale Združene države 4 milijone do-

larjev vrednosti v obliki žita, moka, masla, maščobe in drugih živil za žrtve zadnjih poplav v Podonavju na obeh straneh železne zaves, se je prvič poslužil novih pooblastil, ki mu jih je nedavno dal ameriški kongres.

Predsednik se bo najbrž poslužil v ta namen ameriške Uprave za delovanje v tujini, ki uživa ugodnosti, zaradi katerih bo lahko hitro in uspešno dobavila živila tujini. Kjer pa Uprava za delovanje v tujini nima svojih zastopnikov — to je v državah za železno zaveso, na primer na Madžarskem in na Češkoslovaškem — bodo lahko razdeljevale pomoč mednarodne ustanove, ki jih bodo spozumno ustanovili. Ameriška diplomatska zastopstva v teh državah so dobila ukaz, da naj stopijo v tem pogledu v stik s tankajšnjimi vladami, da bi lahko hitro prišlo do dogovorov o razdeljevanju pomoči.

Glavni del pripravljene pomoči v ameriških skladiščih predstavlja pšenica in druge vrste žita za prehrano in seme, moka in mlečni izdelki, na primer maslo, sir in mleko v prahu, maščobe ter olja. Strokovnjaki menijo, da bo predstavljalo to glavni del ponujene pomoči.

Sodijo pa tudi, da more predsednik po istih pooblastilih poslati žrtvam donavske povodnji tudi zdravstveno pomoč, o čemer tudi razmišljajo, kakor je javilo uradno poročilo.

manjši površini obdelane zemlje, je kmetijska proizvodnja narasla in je za 2 % večja kakor pred zadnjo vojno. Dalje je kancler napovedal, da se bo državni zbor jeseni bavil z raznimi zakoni, ki bodo v prid kmetom.

Surovo maslo

prodajajo mlekarne v inozemstvu ceneje kakor doma. Proti temu so se pritožili zlasti krogi delavske zveze. Dobili so naslednji odgovor: Domači trg ne more sprejeti več vse proizvodnje. Zato je treba presežke izvažati. Bolje je, prodati jih po nižji ceni, kot da bi propadli, zlasti še, ker si s tem pridobimo dragocene devize. Seveda je mogoče tudi temu odgovoriti: Če bi mi dobili surovo maslo po 26.— šil. kakor inozemstvo, bi ga lahko pač več kupovali.

Motorizacija

pri nas neverjetno napreduje. Ni neresnica, če pravijo, da motorno vozilo ni več „luksus“! V zadnjem času so pri nas javili 40.000 novih motornih vozil. Porastek samo v zadnjem polletu znaša 17 %. Pričakujejo še nadaljnjo razširitev motornega prometa in tudi znižanje cen motornim vozilom.

Za Volksdeutscherje

so stopile v veljavo nove ugodnosti. Po Gmundski pogodbi bodo dobili všteta za rento vsa leta, v katerih so bili zavarovani v svoji prejšnji domovini. Oni pa, ki so bili v domovini v državnih službah in imajo sedaj v Avstriji spet državno službo, bodo po vladni odredbi imeli vse pravice kot državni nastavljenici domačini. Za pokojnino in računanje službenih let bodo všteta vsa leta v prejšnji domovini. Ker je sklenjena tudi že tozadevna postava o državljanstvu, bodo iz vzhodnih držav pobegli Nemci imeli popolnoma iste pravice kot domačini.

Zvezni kancler Raab

bo potoval na povabilo, ki ga je prejel pretekli teden, na uradni obisk v Ameriko. To bo verjetno konec novembra letos. O čem bodo razgovori, še ni znano.

A. Eden,

angleški zunanji minister, je ta teden dopel s soprogo, ki je bližnja Churchillova sorodnica, na dopust k nam na Koroško. Obisk je čisto privatnega značaja, kakor uradno izjavljajo in menda ni v zvezi z dogodki v sosesčini (Balkanska zveza in razdelitev Trsta).

BREZBOŽNA PROPAGANDA

Glasilu sovjetskih sindikatov „Trud“ se je pretekli teden pridružil pisanju drugih listov v gonji proti tako zvanim „ostankom vere“ v Sovjetski zvezi in je zahtevalo, da morajo brezbožni propagandisti stalno biti na delu med ljudsko maso.

Glasilu meni, da je to potrebno, ker vladajo med ljudstvom še vedno „verski predsodki“, ki so resna ovira za udeležbo ljudstva pri komunistični dejavnosti.

Posebno ostro kritizira „Trud“ tiste delavce in uradnike, ki na verske praznike izostanejo od dela.

To je bil v desetih dneh že drugi napad na vero v glasilu sindikatov v organizirani gonji, ki po mnenju poznavalcev razmer odkriva Kremljevo zaskrbljenost zaradi dejstva, da mladina v vedno večji meri hodi v cerkev.

Začela je to brezbožna gonja „Pravda“, ki je pred desetimi dnevi zahtevala nov „brezbožni napad na vero na znanstveni podlagi“.

Predsednik Eisenhower podelil Genevieu de Galard Terraube „medaljo svobode“

Predsednik ZDA Eisenhower je podelil francoski bolničarki iz Dien Bien Fuja Genevieu de Galard Terraube „medaljo svobode z bronasto palmovo vejo“ za njene zasluge, o katerih je izjavil, da so „vzpodbudile in opogumile ves svobodni svet“.

Ceremonija ob izročitvi medalje je bila na vrtu Bele hiše.

Sovjetsko tajno orožje

Nemški vojni ujetniki, ki so se pred kratkim vrnili iz Sovjetske zveze, pripovedujejo, da je zaposlenih v nekem taborišču blizu Moskve 40 nemških znanstvenikov in tehnikov, ki pod strogim nadzorstvom približno 200 tajnih agentov izdelujejo posebno orožje za sovjetske tajne agente v tujini. Med tem orožjem so tudi priprave na infrardeči žarki, ki opozarjajo poslaništva na vsiljivce, žepni radarski aparati za vohune, električni aparati, kateri napravljajo človeka popolnoma otopelega, solzilni plini in plini, ki povzročajo bljuvanje. Te pline nastavljajo ob mejah ter tako odkrivajo begunce, ki hočejo prekoračiti mejo.

Mali oglas

„Iščem ženina...“

Pred kratkim sem bral v nekem avstrijskem časopisu mali oglas, ki se je takole glasil:

„Krščansko, 25-letno dekle želi spoznati zaradi poroke prav tako značajnega mesarja (dobrega izdelovalca salam!) s premoženjem za ustanovitev lastne mesarije. Hiša in zemljišče na razpolago. Se ne bojim nobenega povpraševanja. Pod „Brez razočaranja“...“

Nisem prav nič proti neromantičnemu in stvarnemu katolištvu in tudi ne proti oglasom, v katerih iščejo ljudje primerne zakonke. Lastnosti, ki naj bi jih katoliško dekle pričakovalo od svojega ženina ali katoliški fant od svoje neveste, pa so menda vendar nekoliko drugačne.

Ne vem, kakšno „razočaranje“ ima zgoraj omenjeno dekle v mislih? Ali da ne bi bil ženin krščanski, ali ne dober mesar, ali ne značajen? Tudi beseda „krščansko“ pomeni zelo širok pojem. Zakaj ne stoji tam rajši čisto enostavno „katoliško“ ali pa morda celo „protestantovsko“?

Mali oglas je majhna stvar, pokaže pa veliko. Vsaka beseda je izraz naših misli in naše notranjosti. Ali ne bi bilo prav, da bi katoličani tudi v malih oglasih pokazali, da nam je zakon nekaj več kot le dobra kupčija in da bi „krščanska“ dekleta iskala v svojih ženinih še kaj drugega kot samo „dobre izdelovalce salam“? ...

Arabska pripovedka

Starodavna arabska pripovedka pripoveduje o princu, ki je bil zaprt v gradu s trinajstimi okni. Dvanajst oken je bilo obrnjenih proti lepi pokrajini, trinajsto pa na mestno smetišče. Princ za prvih dvanajst oken ni vedel in je zato gledal vedno le skozi trinajsto na smetišče.

Mnogi ljudje so tudi takšni. Vedno vidijo vse črno okrog sebe, vse umazano. Ker ne poskušajo pogledati še skozi kako drugo „okno“. V kakšnem vzdušju človek gleda svoje okolje, je od njega samega odvisno: ali je pobit in otožen ali pa zaupanja in vedrosti poln. Kakršen si sam, tak boš videl tudi svet okrog sebe. — Seveda, ni vedno lahko biti vesel in dobre volje. Toda vedi, da je najboljša pot, da boš zadovoljen, pomagati tistim, ki so pobiti in žalostni.

„Morejo ljudje živeti brez vere, oče?“

„Ljudje živijo tudi brez oči, dragi sin, ampak ničesar ne vidijo.“

Nekateri ljudje vozijo v svojem življenju kot politiki — zmerom po sredi ceste.

Za mladino in prosveto

F. S. Finžgar - diamantnomašnik

Dne 5. julija je obhajal koroški rojak, škof dr. Gregorij Rožman, srebrni jubilej škofovskega posvečenja. Dne 5. avgusta letos pa je praznoval najbolj ljudski ali največji živeči slovenski pisatelj in dramatik, župnik v pokoju, Franc Saleški Finžgar diamantno mašo, torej šestdesetletnico mašniškega posvečenja. Ker ne ljubi zunanjih slovesnosti, je praznoval ta jubilej skromno in tiho v ožjem prijateljskem krogu v najlepšem kotičku Gorenjske — v Martuljku pri Kranjski gori. Tam si je med mecesni in travniki pod edinstveno Martuljkovo gorsko skupino ob bogoslovski kapelici zgradil svojo „bajto“. Sicer bi jo praznoval pri svoji „Murki“ pod Stolom, a so mu jo vojne razmere uničile. Življenje in pisateljsko delo jubilanta

svojega naroda, da značajno stoji še danes. Da bi trdni ostali Bogu in narodu, to je želja vseh nas, ki vas preko Karavank ljubimo in pozdravljamo.“

G. Finžgar je prava gorenjska korenina, rojen pod gorami — Stolom. Ko je šel kot trnovski župnik v pokoj, si je zgradil prav v trnovski fari lepo hišico. Toda ob edinem bombardiranju Ljubljane, aprila 1945, je padla bomba prav na njegovo hišo in ga deloma zasula. Njegova trdna gorenjska narava je tudi to prenesla, toda tedaj je precej oglušil. Sluh mu je vedno bolj pešal in sedaj je, kakor sam pravi „gluh kot bukov štor, ni mi za nobeno družbo več, moja edina družba sta knjiga in pero.“

Toda 84-letni Finžgar še vedno dela in piše. Kmalu bo izšla zopet nova povest. Sam

Dijaki in dijakinje

celovškega učiteljskega priredijo ob svojem letošnjem počitniškem sestanku v nedeljo, dne 15. avgusta t. l., v Šercerjevi dvorani v Šmihelu, ob 1/23. uri popoldan, veseloigro „NEVESTA IZ AMERIKE“. Zapeli vam bodo tudi umetne in narodne pesmi.

Prisrčno vabljeni!

nam je itak znano: kdo še ni bral njegovih romanov, črtic in videl kake njegove ljudske igre?

Vse njegove povesti in igre pričajo, kako je zrastle iz naroda in živi v ljudstvu in za narod. V njih biča napake in pokaže značaje, vzore in tako vzgaja. Prav v tem je njegov veliki pomen.

Finžgar ljubi Koroško, čuti z njo. V pisnu svojemu znancu na Koroškem pravi: „Leta 1890. sem kot študent s svojim že umrlim prijateljem prvič prepotoval Koroško — zibelko slovenskega naroda. Bolelo pa me je že takrat, da so se ljudje čudili, ko sva jih pozdravljala po slovensko. Ta in oni ni skril tega in je rekel: „Vidva pa govorita slovenje“. Kar verjeti niso mogli, da bi jih gospoda ogovarjala drugače kot nemško.“

Tako se je tedaj začelo. Občudovanja vredna je zvestoba koroških Slovencev do

pravi, da „zadnja“.

Mi pa želimo, da bi nam iz svoje bogate življenjske izkušnje in močne žive domače besede še mnogokaj napisal. Ob tem izrednem jubileju mu iskreno čestitamo!

MLADINA PIŠE:

Kakšne naj bomo

Pred kratkim smo brale v „Našem tedniku“ zanimiv članek pod naslovom „Dekle z biseri“. Danes pa hočem k temu še jaz povedati svoje misli.

„O, ko bi ženske razumele svoje poslanstvo in svojo moč in bi ju rabile v rešenje vseh ljudi!“ vzklika veliki ruski pisatelj Tolstoj. Kaj mislite o tem, drage čitateljice? Ali ste že kdaj razmišljale, da ima žena v življenju posebno, vzvišeno poslanstvo in tudi moč, da ga izpolni? Seveda, bodo rekle nekatere: moderna žena se tega zaveda. Zato se je tudi že povsod uveljavila in postala enakopravna moškemu. Pokazala je, kaj vse zna narediti in doseči.

FRAN ERJAVEC, PARIZ:

KOROŠKI SLOVENC

I.

KOROŠKA V STAREM VEKU

Koroška je bila po vsej priliki obljudena že par tisoč let pred Kr. rojstvom, toda o tedanjem prebivalstvu seveda nimamo nobenih zanesljivejših podatkov. Precej nam je pa znanega že o prebivalstvu, ki je posedalo nekaj stoletij pred Kristusovim rojstvom vse obširno ozemlje od južne Koroške do Balkana in čigar ostanke so našli n. pr. tudi blizu Rožeka in v okolici Beljaka. To so bila ilirska plemena, od katerih so živeli v Vzhodnih Alpah in na Koroškem Noričani. Toda Noričane so si že v III. stoletju pred Kr. r. podvrgli Kelti, ki so prišli od zapada.

Tudi Kelti so se delili v razne rodove. Tisti rod, ki je zasedel današnjo Koroško, se je zval Tauriski. Kelti so bili že kolikor toliko kulturni narod. Pečali so se s poljedelstvom in z živinorejo, a kopali so že tudi rude in se bavili z izdelovanjem železnih predmetov ter s trgovino. V Vzhodnih Alpah so se pa Tauriski kmalu močno pomešali s prejšnjimi ilirskimi Noričani in se polagoma sploh utopili v njih.

Že proti koncu II. stoletja pred Kr. r. so pa začeli pritiskati na Noričane od severa germanski Cimbrji, od juga pa Rimljani. Noričani so Cimbre s pomočjo Rimljanov potolkli, toda v teku I. stoletja pred Kr. r. so Rimljani sami prodirali vedno globlje v Podonavje in v Alpe, tako da so bili že l. 15. pred Kr. r. gospodarji vseh dežel do zgornje Donave. Ogromno ozemlje, ki so ga Rimljani s tem pridobili, so razdelili v razne province. Vsa današnja Koroška je spadala k provinci „Noricum“, ki je obsegala razen Koroške proti severu še vse ozemlje do Donave, proti vzhodu skoro vso današnjo Štajersko in proti zapadu še kos današnje Tirolske.

Rimljani so prinesli v tedaj že precej gosto naseljeno današnjo Koroško višjo kulturo. Prepregli so deželo z odličnimi cestami, ki so vodile iz Italije proti Donavi in od zapada na vzhod. Glavni dve cesti sta vodili čez današnji prelaz Plöckenpass skozi sedlo Gailberg na Špital in dalje proti današnjemu Salzburgu, a druga cesta je vodila skozi Kanalsko dolino na Santicum (današnji Beljak), Virunum (na današnjem Gosposvetškem polju) v dolino Krke in od tod dalje proti severu v dolino Mure. Od te poslednje ceste je vodil en odcepek z Gosposvetškega polja mimo današnje Globasnice tudi proti Celei (današnjemu Celju), drugi pa z Gosposvetškega polja čez Ljubelj na Emóno (današnjo Ljubljano). Tako torej vidimo, da Karavanke niti pred dvema tisočletji, ko še ni bilo nobenih današnjih modernih prometnih sredstev, niso tvorile nobene nepremostljive ograje med Koroško in Kranjsko ter slovensko Štajersko.

Staro ilirsko-keltsko prebivalstvo je polagoma prevzelo tudi latinski jezik svojih rimljanskih gospodarjev. Mesta so bila bolj ali manj latinska že od početka, a med III. in V. stoletjem se je polatinila gotovo tudi velika večina podeželskega prebivalstva, ki je živelo mirno in v urejenih razmerah. Le po odročnejših naselbinah je ohranilo prebivalstvo gotovo še dolgo svoj prvotni jezik. Keltskega izvora so še današnja imena za glavne koroške reke (Dravo, Krko, Glino i. dr.), dočim so nosila mesta latinska imena, ker so jih pač Rimljani šele prvi zgradili.

Že med II. in IV. stoletjem po Kr. r. se je v Noriku razširilo tudi krščanstvo. V cerkvenem pogledu je spadala pod metropolijo (patriarhat) v Ogleju (Aquila), a na današnji Koroški sami sta bili že v IV. stoletju organizirani dve škofiji: ena v mestu Virunum na Gosposvetškem polju in druga v mestu Teurnija na današnjem Lurnskem polju. Razni zgodovinarji trdijo, da je zajelo krščanstvo ob koncu IV. stoletja že skoro vse prebivalstvo, toda vsekakor bo verjetno, da je vsaj po odročnih seliščih ohranilo prvotno prebivalstvo s svojim jezikom vred tudi svojo staro pogansko vero.

In pripovedovale mi boste razne primere o izredni ženski sposobnosti, o njeni hrabrosti, da je ženska danes lahko minister, vojak, častnik. Prav imate! Vse to in še marsikaj drugega je danes lahko ženska. Uveljavila se je v poklicih, ki so bili še nedavno izključna pravica moških. Toda dvomim, da ste si prav in globoko postavile vprašanje, zdi se mi, da niste dovolj jasno spoznale v sebi glavne dolžnosti, ki jo ima žena.

Ce je mož ustvarjen predvsem za delo in zunanje delovanje, je žena ustvarjena predvsem za materinstvo in dom. Ne rečem samo, ampak predvsem zato. Različni smo po telesu, še bolj se razlikujemo po duševnosti. Mož ima svoje sposobnosti, katerih žene nimamo in nasprotno imamo ženske sposobnosti in vrline, ki jih moški nimajo. Oboje se pa mora pravilno dopolnjevati. Uveljaviti se hočemo v svetu, ki ni čisto naš, svojega pa pogosto čisto zanemarjamo. Da me ne boste napačno razumeli! Nočem reči, da so vse ženske ustvarjene za materinstvo in za dom. Nekatero ženske se hočejo pokazati enakovredne moškim s tem, da prevzemajo njihove ideale in jih slepo posnemajo. Svoje ženske vsebine pa niti ne skušajo spoznati, zato je tudi ceniti in prav razviti ne morejo. Nočem reči, da se žena ne sme udeleževati v svetu. Danes je večkrat celo prisiljena k temu. Toda kakršen koli poklic žena opravlja, nikoli ne sme pozabiti na to, da je ženska. Naj bo delavka ali vzgojiteljica, dekle ali mati, vedno naj ima v sebi moč, ki daje življenje, ki je vir ljubezni in miru, ki lajša bolečine trpečim, ki poboljšuje ljudi, ki spreminja svet, ki nudi človeku lepoto in toploto, ki mu daje smisel za delo, vero v življenje in v Boga. Žena je luč doma, je vir toplote, brez katere bi bilo vse drugo prazno in mrtvo.

Ne mislite, da hočem s tem peti ženski slavo. Ne! Hočem le pokazati, kaj ženska lahko je in bi morala biti v življenju. Vemo pa dobro, da se danes, žal, vedno redkeje žene zavedajo tega svojega poslanstva. Danes se ženske bavijo raje z drugimi vprašanji, ki se jim posvečajo tako popolnoma in pogosto tako strastno, da čisto pozabijo na glavni smoter, ki ga jim je sama narava postavila, da v njej ne spoznamo več ženske.

Ne oddaljimo se od svojega bistva, ne pozabljajmo na svoje dolžnosti. Ostanimo ženske: razumne, izobražene, delavne in tudi ponosne, ki se za vse zanimajo, toda jim je ženskost najlepši kras in najboljša lastnost. Bodimo bolj globoke. Spoznajmo najprej svojo notranjost, svoje nagnjenje ter si iščimo novih, boljših poti, da bomo svojo nalogo zvesto izpolnile. Take nas potrebuje svet!

Vaša prijateljica.

Policiji v mestu Waterloo v ZDA je prišlo na misel, da bi vse pijance filmala tedaj, ko bi jih prijeli. Ko bi se pijanci iztreznili, bi jim film predvajali.

Pravijo, da je bil uspeh boljši od vseh pričakovanj. „Grešniki“ so bili nad svojimi skremženimi obrazi in nad neprimernim obnašanjem tako razočarani in polni sramu, da so trdno sklenili nikoli več se napiti.

Ceprav so zgradili Rimljani proti vpadom divjih germanskih plemen s severa ob Donavi močne obrambne naprave, je pa sčasoma tudi njih moč tako oslabela, da so se začeli že od IV. stoletja počasi umikati nazaj proti Italiji. Z gorovji in obrambnimi napravami precej zavarovani Norik je sicer dolgo uspešno odbijal napade teh divjih germanskih rodov (Markomanov, Vandalov, Kvadov) in za njimi Hunov, ki so prihajali vsi iz Podonavske nižine, toda sredi V. stoletja je začela nastajati tudi v sami Italiji že tolika anarhija, da so se celo v Rimu polastili vse oblasti razni tuji vojaški poveljniki. Nekoč tako mogočna rimska država je dokončno propadla, prestrašeni rimski uradniki so zapuščali tudi Norik in v začetku VI. stoletja so zavladali v Italiji in tudi v vsem gornjem Podravju germanski Vzhodni Gotje. V teku tega „preseljevanja narodov“ so tudi po Noriku propadla dotedanja rimska mesta in prebivalstvo se je umikalo v gričevja, kjer je bilo varnejše pred prihajajočimi barbari. Z odhodom Rimljanov je za te pokrajine počasi ugasnilo tudi ime „Noricum“ in v rabo je začelo prihajati ime „Carantanum“, ki je izprva označevalo le okoliš današnjega Gosposvetškega polja, a se je kmalu razširilo na označbo večine nekdanjega Norika.

Gotsko oblast v Italiji je pa skušal sredi VI. stoletja zrušiti bizantinski cesar Justinijan. V ta namen je začel z njimi dolgotrajno vojno in to prilikó je uporabil drug germanski rod, Franki, da je zasedel vzhodnoalpske pokrajine z današnjo Koroško vred, a današnjo Kranjsko in Spodnjo Štajersko so zasedli prav tako germanski Longobardi. Franki so postavili v Karantaniji tudi svoje škofove in duhovnike. Frankovska oblast v Karantaniji je pa trajala le malo let, kajti kmalu nato so jih Bizantinci zopet pregnali in razširili svojo oblast tudi na Karantanijo. Toda tudi bizantinska oblast je bila le kratkotrajna in še tedaj le bolj na papirju, tako da je živela Karantanija precej ob strani tedanjih velikih dogodkov bolj ali manj samostojno življenje.

(Nadaljevanje prihodnjic)

Reja prašičev je najbolj dobičkanosna!

Stara je ta resnica, a kljub temu je vredno govoriti in pisati o njej. Za nas, ki smo povetno brez gospodarji srednjih in majhnih kmetij, na katerih je treba pridno delati in misliti, kako bomo iz grunta dobili denar za davke, razna popravila in obnovo gospodarskega posloplja, orodje, stroje za umetna gnojila, za obutev, obleko, šolanje otrok itd., nam tak razgovor vedno pove kaj novega.

Govedorejci bodo vprašali: zakaj je ravno prašičereja najbolj dobičkanosna, ko navadno brez kravjega mleka le ni mogoče vzrediti lepih mladičev? To je res, a vendar je tudi to res, da prašič najbolj hitro rase, saj že pol leta stari mladiči, pri dobri oskrbi dosežejo težo 70 do 80 kg in več; vemo, da je mogoče mlado plemensko žival uporabljati za pleme že z osmimi meseci tako, da dobro držana (to je krmljena) svinjica da prvo gnezdo mladičev, ko je šele

lu zlezejo v korito in jedo ostanke pokvarjene krme. Kmalu drug za drugim dobijo drisko, zaradi katere šibkejši poginejo, a ostali zaostanejo v razvoju. Četudi te motnje v prebavilih prebolijo, vendar se na njih vse življenje pozna, da v mladosti ni bilo nekaj v redu. Take napake so na dnevnem redu, ker gospodinja pri tolikem delu v gospodinjstvu ne utegne biti povsod, zlasti ako je sama za vsa drobna dela v hiši in drugod.

V velikih vzrejalnicah, kjer so pri tem delu zaposlene osebe, ki imajo samo to delo, takih težav pri vzreji mladičev ni; ali vsaj ne bi smelo biti. Tam povprečno računajo na eno osebo 15 do 20 plemenskih svinj, pri katerih ima ves dan dovolj dela zlasti tedaj, ko je treba doječe svinje krmiti posebej in mladiče nekaj tednov stare zopet posebej navajati na razne priboljške, ker pri materi, za vedno večje želodčke, le ni dovolj mleka. — V teh vzrejalnicah imajo navadno prvovrstne plemenske živali, od katerih skušajo vzrediti veliko lepega in drago plačanega plemenskega naraščaja. Mladiče, ki niso za pleme, krmito posebej z dobrimi močnimi krmili in jih kot „pršutarjev“ drago prodajo. Meso teh 6 do 7 mesecev starih prašičev je belo in lepo preastlo z mastjo. To so najboljše svinjske pečenke. Marsikje mesarji tako meso nasolijo in prekajeno drago prodajajo. Surovo prekajeno meso je lažje prebavljivo kot kuhano. V takih vzrejalnicah, kjer na leto prodajo nekaj 100 plemenskih živali in „pršutarjev“, je vzreja prašičev res najbolj dobičkanosna. Tam so tudi hlevi tako urejeni, da je dovažanje krme, kakor tudi odvažanje gnoja omogočeno in olajšano z vozikom na gumijastih kolesih. Na njih so velike posode — čebri, iz katerih delijo jed v korita in ni treba nositi v rokah, kakor to mora naša kmečka gospodinja.

V manjšem je vzrejalniče prašičev tudi pri vsaki kmetiji. Tudi v majhnem je mogoče prašičerejo tako urediti, da je dovolj za domačo uporabo in še kaj za prodajo. Sedaj v poletnih mesecih dobivajo mladiči vedno dovolj zelene krme in za priboljšek dobre pomije s priboljškom ječmenovega in koruznega šrota. Do jeseni dorastejo in kar jih ne bomo rabili za dom, prodamo. Ako imamo dobro sorto, bomo mlade svinjice prav lahko prodali za pleme. Enako je tudi cena 6 do 8 tednov starih prašičkov vedno precej dobra in jih nikoli ni preveč, ker je po njih vedno veliko povpraševanje. — Ves trud, dobra volja in porabljena krma se pri vzreji prašičev najbolj gotovo in hitro poplača.

S KOLESNI V NARAVO
Kolesa raznih tipov pod ugodnimi plačilnimi pogoji — tudi na obroke pri

NIEMIEZ & RIEPL
popravljalnica in nadomestni deli
VELIKOVEC - VOLKERMARKT

leto stara itd. Dobra, rodovitna svinja skoti 8 do 12 mladičev. Ko so stari 6 do 8 tednov jih že prodamo in dobro ohranjeno svinjo po odstranitvi zopet damo oplemeniti tako, da izjemoma da na leto dve gnezdi mladičev. Poudarim: izjemoma, ker redno to ni mogoče, ker žival ni stroj!

Četudi smo že veliko slišali o krmljenju doječe svinje, naj ne bo preveč, če še ponovimo, da je treba doječo svinjo dobro, zadostno in večkrat na dan krmiti. Iz prakse vemo, da je doječa svinja takoj dala mladičem piti, kakor hitro je pojedla svoj delež krme. Kjer krmito doječe svinje samo 3 do 4 krat na dan, je premalo. Bolje večkrat in manjše količine. Na ta način imajo mladiči dovolj mleka in doječa svinja se ohrani močna. Zakaj so nekatere svinje sama kost in koža in je treba mladiče predčasno odstaviti? To se zgodi samo tedaj, če je bila bolna ali, če ni bila vedno zadostno krmljena, ali tudi tedaj, če smo ji pustili preveč mladičev, ki so jo pri napajanju podnevi in ponoči dobesedno izčrpali. Taka žival tudi nima več pravega apetita pri jedi, ker je preveč izmučena. Hrana ostaja v koritu, kjer se skisa in lačni mladiči kaj kma-

ZANIMIVOSTI

UMETNO KISLO MLEKO ZA HRANJENJE PRAŠIČKOV

* Neka kemična tovarna v severnem Walesu je izdelala umetno kislino mleko za hranjenje prašičkov, ki bo omogočilo povečanje proizvodnje slanine v Veliki Britaniji. Novo odkritje pomeni največji doslej doseženi napredek pri reji prašičkov.

Umetno kislino mleko so preiskusili, ko svinja na kmetiji v bližini kemične tovarne ni hotela dojeti svojih desetih mladičev in je dva umorila, tri pa zelo pohabila. Krajevni veterinar, ki je sodeloval s kemiki tovarne pri odkritju nove umetne hrane za prašičke, je predlagal, naj bi ostalih pet mladičev hranili s sintetičnim kislim mlekom. Poskus je popolnoma uspel.

Če bo sintetična hrana prišla v splošno uporabo, bodo prašičke odslej lahko hranili večinoma umetno. To bo velikega pomena, ker jih ne bo več toliko poginilo kot doslej, bodisi ker bi se zadušili ali zaradi drugih poškodb ali pa če jih svinja ne bi hotela dojeti; svinje pa bodo letno povrgle trikrat in ne več samo dvakrat kot doslej; zelo pa se bo tudi zmanjšala nevarnost bolezni.

Poročilo gospodarske komisije ZN za Evropo

Pred kratkim je objavila Gospodarska komisija ZN za Evropo svoje četrtletno gospodarsko poročilo, v katerem sporoča, da je nedavno izboljšanje položaja ameriškega gospodarstva le malo vplivalo na produkcijo in trgovino zahodne Evrope in da je tudi v prvem četrtletju 1954 trajal porast industrijske produkcije v zahodnoevropskih deželah, ki se je začel v letu 1953.

Poročilo navaja, da je stabilnost ameri-

ških cen omogočila zahodni Evropi dolarske prihranke in ojačila kupno moč. Še nadalje pa je trajala šibkost premogovnega in jeklarskega trga v zahodni Evropi, dasi je povpraševanje po jeklu v zadnjih mesecih oživelo. Poročilo poudarja, da je trgovina med Vzhodom in Zahodom še vedno na izredno nizki stopnji in da prihaja še pri sedanjem obsegu te trgovine v poštev skoraj izključno Sovjetska zveza.

Rižev pridelek

Letošnji pridelek riža cenijo na 121 milijonov ton, kar je za 6 milijonov ton več kakor lani. Iz vseh celin poročajo o izredno dobrem pridelku; 89 % svetovne riževe žetve odpade na svobodne narode v Aziji.

MEDNARODNI VZORČNI VELESEJEM V ZAGREBU

Od 3. do 14. septembra bo v Zagrebu mednarodni vzorčni velesejem, na katerem bodo razstavljale poleg Jugoslavije še sledeče države:

Velika Britanija, Združene države Amerike, Zahodna Nemčija, Avstralija, Nizozemska, Belgija, Danska Švica, Francija, Turčija in Grčija.

Rekordno leto v prometu preko Atlantika

Prekoatlantski ladijski promet bo letos dosegel rekordno višino. V prvi polovici 1954 so prevozili 367.000 potnikov, lansko leto v istem času 352.000.

Računajo, da bo število potnikov preko Atlantika do konca leta naraslo na 930.000. Tudi zračne linije so letos za 20 % bolj obiskane kot lani.

Našim gospodinjam

Otrok naj bo vesel!

Otroško dobo lahko primerjamo pomlad — času prijetnih, jasnih, sončnih dni. In kakor so škodljivi spomladi mladim rastlinicam pomladni viharji in mraz, tako sta tudi škodljiva mladim srcem žalost in otožnost.

Brez vzroka pa otroci niso žalostni. Glavna vzroka otrokove žalosti sta gotovo bolezen in slaba vzgoja. Žalost je za otroka vsekako slabo znamenje. Otroci, ki je vedno otožen, tudi ni odkrit, je uporen, prekan, nezanesljiv, morda že celo pohujšan. Pri njem pogrešamo ljubeznivost in preprosto nedolžnost, ki imata vselej tudi znak veselja.

Odrasli prav radi vzdihnemo: „O, srečni otroci!“ Pa zakaj so srečni? Nekateri mislijo da zato, ker še nimajo skrbi. Kako se motijo! Tudi otroško življenje ni lahko, vsebuje svojevrstne skrbi in težave. Le pomislite, kako raznovrstne naloge mu nalagata šola in dom. Življenje mu težijo opomini in kazni. Vrh tega je pa še mnogo malih težav, ki so znane le otroku samemu. Mlado srce jih močno občuti, ker je še rahločutno in nevajeno.

Kaj bi bilo z otrokom, če ne bi imel v sebi velike zaloge radosti, ki mu lajšajo težo mladega življenja. V svoji preprostosti in otroškem zaupanju gleda le bolj sončne strani življenja. V tem naj nam bo vzgled, kako moramo biti veseli.

Marsikdaj tare nas starše ta ali ona tež-

ka skrb. Ne pokažimo s svojo otožnostjo in žalostjo tega otrokom! Iz ljubezni do otrok premagujmo junaško svojo notranjo bol! Otrokom pa razodenimo svojo srčno žalost, če je velika, le v tem, da jih opominjamo, naj prosijo Boga, da bi pomagal. Vlivajmo pogum in tolažbo v mlada srca: Če pa so težave le majhne, jih skrijmo pred njimi.

Najboljše sredstvo proti žalosti mladih src je gotovo otroško delo in igre. To jim preganja otožne misli. Zato skrbimo, da bodo otroci vedno zaposleni, seveda primerno njihovim zmožnostim.

Zdravje in dobra vzgoja ohranjata otrokom veselje!

KAJ VSE ŽELI OTROK OD SVOJIH STARŠEV

Oče in mati naj se nikoli ne pripravata vpriču otrok!

Naj imata vse in vsakega otroka enako rada!

Naj se svojim otrokom nikdar ne lažeta!

Večjim otrokom naj bosta dobra in razumna prijatelja!

Na vprašanje otrok naj točno in jasno odgovarjata!

Naj ne bosta do otrok nikdar krivična!

Naj se trudita, da bosta čim manjkrat slabe volje!

Naj točno izpolnjujeta sama, kar otroke učita!

Kuhinja

SUHO SOCIVJE

Posušen fižol v stročju. — Zeleno ali rumeno fižolovo stročje, ki je tako mlado, da so v njem še prav majhna zrna, razreži, in sicer vsak strok posebej, v 3 ali 4 poševne koščke. Potem ga operi in vrzi v vrelo vodo, v kateri naj vre 3 do 5 minut. Nato ga odcedi ter pusti na rešetku, da se prav dobro odteče. Na rešetku ga do suhega odcedi in razgrni na gosto pleteno leseno mrežo ter posuši na peči, ohlajenem štedilniku ali v ohlajeni pečici. Ko se suši, ga moraš večkrat premešati. Dobro posušenega deni v vrečice ali škatle ter shrani na suhem prostoru. Kadar posušen fižol kuhaš, ga operi in namoči nekaj ur prej ali čez noč. Pripravljaj ga kakor svežega.

Ohrovt ali zelje. — Nareži ohrovt ali zelje, kakor se nareže za prikuho, popari ga z vrelo vodo in ko se dobro odteče, ga suši in shrani kakor fižol.

Kolerabe. — Kolerabe olup, skrhaj kakor kislino repo in malo prevri v vreli vodi. Nato stresi na rešetko, posuši in hrani kakor fižol. Take kole-

rabe so pozimi najboljše, ako jih skuhaš in pripraviš kakor kislino repo in malo okisaš. Prav tako se posuši korenje.

Zeleni grah. — Zlušči zeleni grah in ga prevri v slani vodi 3 do 5 minut. Suši in shrani ga kakor fižol. Preden ga rabiš, ga namoči za nekaj ur, še bolje čez noč, potem pa skuhaj in pripravi kakor svežega.

Suha zeljšča. — Sedaj, ko imaš na vrtu vsega v izobilju, nareži majaron, pehtran, pražiljko, šatraj, timex, žajbelj, meto, meliso in še zeleni peteršilj. Vsako izmed teh dišav posuši na papirju, in sicer v senci. Dobro posušeno zdrobi v prah in shrani vsako posebej v škatli z imenom tiste dišave. Lahko tudi shraniš v škatle kar cele šopke teh dišav, toda zavito vsako posebej.

Najboljši način kako jesti špinačo je tale: Treba je hraniti z njo kokoš; ko se kokoš odebeli, jo je zaklati in snesti.

GNOJENJE DREVES SKOZI DEBELNO SKORJO

Botaniki Michiganske univerze so ugotovili, da lahko sadno drevje vsrka hranilne snovi tudi skozi skorjo debela in vej. Pri poskusih so se poslužili radioaktivnih izotopov, katere so primešali snovem, katere so raziskovali. Okoli debela in vej posameznih dreves so položili ovoje iz gaze, katero so napojili v raznih gnojilnih tekočinah. Že po nekaj urah so z raziskovalnimi napravami ugotovili radioaktivnost več centimetrov oddaljeno od kraja ovoja. Pronicanje je bilo večje na točkah, na katerih je bila skorja razpokana. Botaniki izjavljajo, da je seveda korenina še vedno glavni vir rastlin za prevzemanje hranilnih snovi, vendar bo novo

odkritje omogočilo hitro dovajanje tistih snovi, ki so potrebne za pravilen razvoj, tako n. pr. magnezija in cinka.

NOVA KEMIČNA ZDRAVILA PROTI TUBERKULOZI

Ameriško kemično društvo sporoča, da so preskusili nad 50 raznih kemičnih spojin v katerih igra glavno vlogo etil, kot sredstvo za zdravljenje človeške tuberkuloze. Kemiki in bakteriologi treh laboratorijev v Združenih državah in Kanadi so s temi leki ustavili razvoj tuberkuloze pri miših. Vendar ni mogoče na podlagi teh poskusov izjaviti, da bodo novi leki učinkoviti tudi pri zdravljenju človeka, ampak bodo potrebni še klinični poskusi.

RAZPRODAJNE CENE

nizke kot še nikoli

Otroške nogavice dokolenke . . . . . 290.- Damske kratke nogavice 390.-

Otroške hlače 4.90
Damske hlače . . . . .
Zepni robci . . . . .

Otroški polo . . . . . 5.90 Organza modne rute 9.80
Poletne naglavne rute . . . . . 5.90 Ženska spodnja krila 13.90
Ostanki blaga za predpasnike . . . . . 6.90 Predpasniki „Wabepiquet“ 16.90
Vistra za obleke . . . . . 7.90 Moške polo-srajce 19.80

v trgovski hiši

SAMONIG

BELJAK - VILLACH

am Samonigeck

CELOVEC

Vsako nedeljo in praznik je v stari bogoslovni cerkvi v Priesterhausgasse nedeljska služba božja ob pol 9. uri.

CELOVEC

Pred kratkim je izbruhnil iz neznanega vzroka v prostoru gradbene tvrdke „Universale“ v St. Rupertu požar. Lesene skladiščne stavbe so skoraj popolnoma zgoarele, kakor tudi več dragocenega orodja. Na pomoč je prihitela poklicna požarna bramba s svojimi motornimi vozili in gasilnim orodjem a se ji je posrečilo rešiti samo malenkost.

PLIBERK

Uresničilo se je, kar se je precej časa nekam tajno govorilo. V nedeljo, dne 8. avgusta je bil v Pliberku postavljen spomenik padlim v zadnjih dveh vojnah. Premnogi drugi manjši kraji so nas že davno prehiteli v tem. Pliberčani pa se držimo starega izreka: „Bolje pozno kakor nikoli.“

Bil je lep, sončen dan. Mestece se je prebudilo vse v zastavah. Zaspance je dramila jutranja budnica po mestu. Zbralo se je precej ljudstva tudi iz bližnje okolice, da bi prisostvovalo slovesnosti.

Ob 9. uri je bila služba božja. Pri njej si videl tudi ljudi, ki niso bogve kako važeni cerkve. To je pozitiven uspeh te slovesnosti. Sveta maša je bila zunaj pred spomenikom.

Po maši je sledilo odkritje in blagoslovitev spomenika. Obred je izvršil domači župnik in dekan g. Leonhard Trabesinger. Govoril je nemško in slovensko o pomenu te prireditve. Nenavaden je bil uvod k slovenskemu govoru, kjer se je izgovarjal, da bo govoril z dovoljenjem odbora na kratko

ELEKTROMOTORJE
radio-aparate, kolesa, parilnike, mlino, drobilnike, pralne, šivalne in molzne stroje, gospodarske in gospodinjске stroje vseh vrst najceneje pri

Johan Lomšek
ST. LIPS, Post EBERNDORF

tudi v slovenskem jeziku. Čudno! Ne vemo, čemu to opravičilo, zakaj z dovoljenjem odbora? Mar ni vedel gospod, da je spomenik pred vsem namenjen slovenskim padlim, katerih je ogromna večina? Že imena, vklesana v spomenik, pričajo o tem.

Sledili so še drugi govori, a ne vsi v duhu prireditve, združene s cerkvenim sodelovanjem. Omenim naj samo enega govornika, ki se je dotaknil tudi s silo odpeljanih oseb. Nič napačnega v tem. Toda neprimerna je bila v tem slučaju obljuba maščevanja. Nihče ne odobrava početja nasilnega ravnanja. A govornik ne bi smel pozabiti in moral povedati tudi, kje se je začelo. Mar niso bile Hitlerjeve čete prve, ki so začele ta gnusna dejanja v zasedenih krajih? Ali je govornik kaj pomislil na težo, na posledice te izjave? Kam bi prišel svet, če bi vsi tedaj trpeči narodi napovedali povračilo in šli isto pot maščevanja, na katero je on vabil svoje poslušalce? Večina prisotnih je obsodila in odklonila tako nekrščansko izjavo.

Zvedelo se je, da so v pripravljalnem odboru za spomenik slovenski odborniki zahtevali dvojezičen napis, kar bi odgovarjalo pravici in enakopravnosti, saj so bili padli večinoma slovenske žrtve. A ne!... Odbita je bila ta upravičena zahteva. Samo eno vprašanje: Kaj bi rekli ti nestrpnosti, če bi se slična slavnost, kakor je bila ta, vršila v Južni Tirolski, pa bi bil na spomeniku samo italijanski napis? Ali je to pravično ali krivično? Isto recite v našem slučaju... Zakaj pa pri nas drugače delate? Ne ljudstvo, temveč nekateri koristolovci razdirajo na Koroskem soglasje in mirno sožitje med dvema narodoma.

Se nekaj o spomeniku. Spomenik stoji v sredini malega parka pred ljudsko šolo ob glavni cesti. Velik marmornat masiv sloni na manjšem podstavku. Na prednji strani je v marmor vklesana ležeča postava nemškega vojaka. Nad njim je v sredini viteški križ. Na vseh ostalih straneh sledijo po abecednem redu lepo vklesana imena padlih vojakov in žrtev v dveh svetovnih vojnah. Pričakovali smo za naš okraj, posebno, ker so združene kar tri občine: Pliberk, Libuče in Blato, nekaj bolj reprezentativnega.

Opazovalec.

Pri nas na Koroskem

VEČNA VAS

Zadnje nedeljo smo obhajali žeganje in smo se kar dobro imeli. Poleg tega pa moramo poročati tudi o nesreči, ki je na žeganje proti večeru doletela Lušinovega Hanzija. Peljal se je z motornim kolesom iz Globasnice v Večno ves in se prevrnil, tako da je utrpel hude poškodbe, predvsem na nogi, katero mu je zlomilo na dveh mestih. Zdaj se zdravi v bolnici v Celovcu.

Ob vseh teh nesrečah, katerih je ogromno, opozarjamo mladino, da že vendar enkrat uvidi, kam vodi to dirkanje z motornimi kolesi in avtomobili. Saj navsezadnje škoduje največ sama sebi in napravlja s tem večkrat tudi drugim nesrečo.

GLOBASNICA

Veselo svatbo smo obhajali na god sv. Mohorja in Fortunata. Praznično so pokali topiči iz malovaških gričev, veljali so vrlemu paru. Pred cerkvijo je pozdravil Hanzje Lesjak z deklamacijo svojega goteja Falondrovega Štefaja z voščili za srečen zakon; dekliška Marijina družba zbrana okoli Marijine zastave, pa je vzela slovo od svoje dolgoletne vzorne prednice Kunčeve Lonca in ji v slovo podarila Marijino sliko v hvaležnem spomin njenega lepega dekliškega zgleada kot Marijin otrok.

Po z rožicami posuti poti sta stopila pred domači Marijin oltar — da bi v Marijinem duhu ustanovila vzgledno katoliško družino — v ponos in blagoslov fari. Saj bo Lonca iz vzgledno verne in požrtvovalne Končeve družine podpirala lahko vse vogle pri Falondrovi hiši.

Po cerkvenih opravilih je svatovska družina odšla na pojedino k Šofterjevi Nanci, ki je prazniku primerno pripravila bogato obloženo mizo. Za veselo razpoloženje je skrbel Jamrov Polda. — Podrojski mladinski kvartet je igral koračnice, cerkveni pevci pa so zapeli vnetima prosvetašem in nekdanjima cerkvenima pevcema, ženinu in nevesti, več veselih pesmi. Za primerno hladilo sta poskrbela iznajdljivi Kore in Polde, ko sta iz umetno napravljene brizgalnice hladila z sifonom goste. Falondrovi hiši pa čestitamo!

V nedeljo, dne 1. avgusta sta se na tihem poročila pri Devici Mariji v Trnju v Železni Kapli učitelj gospod Franc Sattmann in gospa Pfeifer iz Globasnice.

Isti dan popoldne sta stopila pred farni oltar Kurath Erich iz Dobrle vasi in Hodnikova Pepca, sklenila sta zvezo za vse življenje. Požarna bramba iz Dobrle vasi je z darili in čestitkami pozdravila mlad zakonski par pred cerkvenimi vrati. Veselo gostovanje z obilnim obiskom Dobrolčanov in številnih prijateljev in znancev iz Sinče vasi, je bilo pri Paherju do ranega jutra.

Vsem parom iskrene čestitke in obilo sreče in Marijinega blagoslova na skupni življenjski poti!

GREBINJ

V okviru elektrifikacije v naši občini smo dobili tudi električno cestno razsvetlavo. S tem je Grebinjčanom, predvsem pa nočnemu prometu precej pomagano. Vsa inštalacijska dela je opravila električna družba Kelag.

Velik problem je pri nas kanalizacija. To občutimo letos ob tej množini dežja še prav posebno. Ker ni pravih kanalov, se voda stalno izteka po rodovitnih travnikih in njivah in tako poplavlja znaten del naših pridelkov. Voda, ki se je nabrala že spomlad, je gnezdo raznih insektov, videti je kot močvirje in v okolici povzroča slab duh. Te razmere so že kar neznosne in vpijejo po ureditvi. Kakšen vtis imajo tujci, vidimo pri izletnikih. Vsako leto smo jih imeli precej in so občudovali naš lep kraj, letos pa se nam odtegujejo. Tudi mladina je prizadeta, ker je športno igrišče že mesece poplavljen in si zato ne more privoščiti nobenega športa.

Kakor smo zvedeli, je občinski svet že nekaj ukrenil v tej zadevi. Le stroški bodo tako visoki, da jih občina sama ne bo mogla kriti in bo najbrž potrebno, da priskoči tudi dežela na pomoč.

BILČOVS

Dne 3. julija smo spremljali Čapečnjakovo mater, Nežo Žnidar k zadnjemu po-

čitku. Bila je blaga krščanska mati, ki je zgleđno vzgojila svojo številno družino trinajstih otrok: 11 fantov in 2 deklici. Morala je mnogo pretrpeti v življenju. Zadnja svetovna vojna ji je umorila tri sinove: Pavlija, ki je bil oženjen na Kostanjah; Franca, ki je bil čevljar; in mladega posestnika Matetva, ki je bil naslednik na domači hiši. Bila je globoko verna žena in je pogosto prihajala v domačo cerkev ter z vzgledno pobožnostjo prejemala svete zakramente. Zadnjega pol leta jo je vezala bolezen na bolniško posteljo, 1. julija jo je smrt rešila zemeljskega trpljenja. Kako zelo je bila priljubljena, je pokazal njen pogreb. Mnogo ljudstva se je zbralo na njenem domu poleg številnih otrok in njihovih družin, da so jo spremljali k pogrebu. Na domu in pri grobu ji je zapel v slovo pevski zbor in domači gospod župnik se ji je zahvalil za njen lep zgleđ, ki naj kaže vsem, posebno mladini, kako je treba živeti, da tudi končno doseže svoj zadnji cilj. Vsi otroci, ki so se prej zbirali na njenem domu, se bodo zdaj zbirali ob njenem grobu, ker „svet je kraj, kjer mati spi, še iz groba jih uči; katerim je življenje dala, zbirališče je postala.“ —

Nesreče na motornih kolesih

Na praznik Vnebohoda smo imeli v naši župniji blagoslov motornih koles. Zbralo se je okoli 40 vozil in pri nagovoru smo slišali, naj nikar ne mislijo, da je zdaj za nje nesreča nemogoča. Vsem velja beseda, ki jo večkrat slišimo in beremo, da se vozi smrt zraven. Komaj je minulo nekaj dni in tednov, moramo že pisati o celi vrsti nesreč. Mnogi imajo poleg škode na telesu tudi občutljivo škodo na kolesih. Par fantov je moralo v bolnico in tam zdaj premišlujejo, kako nespametno so ravnali, ko so menili, da se jim ne more kaj hudega pripetiti. Zadnje nedelje se je zgodila spet nesreča, da je povozil fant mlado žrebe in mu zlomil hrbtenico. Posestnik Kržej je utrpel občutno škodo in oba bosta imela še sitnosti pri sodišču. Človeku se res zdi, da je ob nedeljah smrtnonevarno hoditi ali voziti se po naši cesti, ker motorji kar švigajo z neznanansko hitrostjo. Vsak vozač meni, da se mu ne more kaj pripetiti.

Naj se v bodoče vsi zavedajo, da je treba previdno in obzirno voziti, da ne bi nastala zanje in za druge še občutnejša škoda.

VISOKA BISTRICA

Če greš iz Svinca navzgor ali iz Djekš navzdol, prideš v dobri uri in pot v lep, miren in samotni kraj, na Visoko Bistrico. Od daleč te že pozdravlja na obronku Svinje planine stoječa veličastna gotska romarska cerkev Matere božje, naše ljube Gospe v Smrečju. Ko stopiš v cerkev, se začudiš, kako je mogla med grapami v teh hribih nastati tako krasna cerkev. Cerkev je bila leta 1950 renovirana in je, kakor pravijo, ena najlepših podeželskih cerkev v Škofiji. Župnija Visoka Bistrica šteje danes samo okrog 200 ljudi — pred nekaj desetletji jih je bilo še okrog 400 —, je nemška, vendar pričajo še danes hišna imena kot Podenik, Vodenik, Maričnik, Pečnik, Grojnik (Krajnik), Lazernik, Malojnik, Lobnik in druga, da so tu bivali Slovenci. Par družin proti dješki strani je še slovenskih. Na božjo pot na Visoko Bistrico so koroški Slovenci v prejšnjih letih zelo radi prihajali, še zdaj pridejo vsako leto romarji iz boroveljske okolice (iz Sel, Glinj, Apač, iz Šmarjete v Rožu itd.), seveda v manjšem številu. — Cerkev na Visoki Bistrici je bila letos že dvakrat napolnjena; 16. maja, ko smo imeli posvetitev novih zvonov in na križno nedeljo, leto 30. maja, ko tu obhajamo najboljši vsakoletni romarski shod. Na to nedeljo se je tu zbralo 8 procesij. Največ ljudi je bilo iz Djekš in Šmarjete v labudski dolini, manj jih je prišlo v procesiji iz sosednjih župnij, Otmanj in Krške (Strassburg) in metnjske doline. Na Veliko in Malo Gospojnico in nedeljo Marijinega imena (15. avgusta, 8. in 12. septembra), bo tu zopet romarski shod kot vsako leto. Na Veliko Gospojnico bo prva sv. maša ob 7. uri, druga ob 9. uri, nato „pranganje“ in slovesno opravilo. Na Malo Gospojnico in nedeljo Marijinega imena prav tako. Prilika za sv. spoved bo na predvečer in na praznik zjutraj. Romar-

OBVESTILO

Pevski zbor „Rožica“ iz St. Jakoba vabi na 60-letnico svojega obstoja, ki bo v nedeljo, dne 15. avgusta ob pol 3. uri popoldne na dvorišču narodnega doma.

Vabljeni vsi od blizu in daleč!

Pripravljalni odbor.

je lepo vabimo na božjo pot. Upamo, da se jih bo čim več udeležilo pri Materi božji na Bistrici, ker obhajamo Marijino leto in imamo tu nove zvonove, ki imajo sicer samo 1500 kg teže, pa lepo pojo.

ZIHPOLJE

V smislu škofovih navodil in po sklepu dekanijske konference se vrši prihodnje nedelje, to je na praznik Marijinega Vnebovzeta, dekanijsko romanje iz župnij boroveljske dekanije na Žihpolje. Čč. gg. dušni pastirji bodo prišli s svojimi verniki v procesijah, deloma pa bodo verniki prišli sami.

Božje službe bodo od 7. do 1/2 12. ure. Priložnost za sv. spoved bo ves čas. Verniki, ki bodo sprejeli sv. zakramente, zadobe pod že znanimi pogoji popoln odpustek, kolikorkrat obiščejo cerkev in molijo po namenu sv. očeta.

Na to izredno slovesnost v Marijinem letu so še posebno povabljeni verniki iz drugih dekaniij in župnij.

BLAČE NA ZILJI

V cerkvi Marija v Grabnu v Blačah bo 15. avgusta romarski shod po sledečem sporedu:

- ob 8. uri prva sv. maša s slovensko pridigo,
- ob pol 10. uri druga sv. maša z nemško pridigo,
- ob pol 11. uri tretja sv. maša s slovensko pridigo, (peta sv. maša).

Priložnost za spoved od 7. ure dalje. Marijini častilci iskreno vabljeni. — Dobiti morejo odpustek Marijinega leta.

TINJE

Dolgo se že nismo oglasili iz sončnih Tinj in vendar imamo jako veliko novic.

Najprej moramo povedati, da nas je vse zelo presenetilo, ko smo slišali, da so nas zapustili preč. g. kaplan Ropas. Brez slovesa so šli od nas, tako čisto na tiho. Res jih vsi zelo pogrešamo; dve leti in pol so bili med nami, skrbeli so za dušni blagor vseh. Imeli so dobro, usmiljeno srce za uboge bolnike v naši fari. Radi so prepevali. Bili so res dober dušni pastir.

Častiti gospod kaplan, vsi tinjski farani Vam želimo na novem mestu v St. Jakobu mnogo dušnopastirskega veselja in božjega blagoslova! Marijo v Tinjah pa prosimo za Vas, naj Vam poplača vso skrb in delo, ki ste ga imeli v tinjski fari in naj Vas spremlja vedno in povsod. Upamo pa, da nas čisto pozabili ne boste in da nas pridete še kaj obiskat! Čeprav so Vam morda Tinje včasih zasekale kakšno rano, pa go tovo ste to pri slovesu pozabili in ste nam odpustili.

Torej veliko sreče!

Drugače pa kar zadovoljno živimo. Zdaj se pripravljamo na glavni praznik v Tinjah, na Veliko Gospojnico. Tedaj bo zopet cerkev polna pri nas, ker pridejo od vseh strani romarji.

Dosti imamo tudi izletnikov pri nas, od tu nimajo daleč na Klopinsko jezero.

Pogrebov imamo letos zelo malo in tudi porok ne dosti. Eno poroko smo imeli dne 24. julija. Gospodična Maria Holzer je sklenila zakonsko zvestobo z gospodom Hubertom Walterjem, mizarskim mojstrom iz Wolfsberga. Poroka je bila v tinjski Marijini cerkvi in potem smo se v domači hiši prav dobro zabavali. Bilo je veliko bolj prijetno in veselo kot v gostilni! Mlademu paru mnogo sreče in sonca na novi življenjski poti.

DOLINA

Dne 22. avgusta ne pozabite na romanje in tombolo v Dolini. Veliko je bilo priprav in skrbi, da bi prireditev čim bolj uspela. Koliko je za tako delo potrebno truda, ve vsakdo, ki je kaj podobnega kdaj pripravljal. Tokrat gre za svetišče Matere božje.

Pomagajte pri prodaji srečk. Srečke zaradi mnogih ovir niso mogle preje priti, zato je sedaj čas res denar. Dobitki še manjkajo. — Vsaj v petek, dne 20. avgusta zjutraj, naj bodo vsi dobitki v mežnariji v Dolini. — Na veselo svidenje!

Verska svoboda v Združenih državah

V Združenih državah je danes 256 raznih ver in verskih ločin. Saj so se v Ameriki naselili pripadniki najrazličnejših narodov z najrazličnejšimi verskimi prepričanji iz vseh delov sveta. V „novem svetu“ se popolnoma neovirano versko izživljajo, kajti ustava Združenih držav, ki so jo sprejeli pred 162 leti, in ustave posameznih ameriških zveznih držav, jamčijo vsem državljanom osnovne človeške pravice. Brez dvoma je svoboda vesti in izražanja verskega prepričanja med prvimi osnovnimi svoboščinami.

Ustava Združenih držav, ki so jo odobrili leta 1787, je ukinila sleherno državno nadzorstvo nad verskim življenjem in določa, da „v Združenih državah ne sme nikoli biti merodajno versko prepričanje za kvalifikacijo za javno službo ali funkcijo“. To pomeni, da so v Ameriki javne službe odprte vsem državljanom brez razlike verskega prepričanja.

Vsa ameriška sodišča in še posebej Verhovno sodišče Združenih držav so vselej žigosala katero koli omejitev verske svobode kot kršitev ustave.

V mnogih javnih šolah Združenih držav začnejo dnevni pouk s čitanjem kratkega odlomka iz svetega pisma, deset božjih zapovedi ali s kratko molitvijo. Kjer se udeležujejo učenci različnega verskega prepričanja teh šolskih molitev s pristankom staršev, ne predstavljajo ta običaj nobene kršitve verske svobode.

V Združenih državah igra vera vedno večjo vlogo. Od leta 1936 do danes stalno narašča število aktivnih članov verskih organizacij, in sicer je njihovo skupno število v tem obdobju naraslo od 56 milijonov na 77 milijonov. Poleg tega obiskuje mnogo milijonov otrok nedeljske verske šole. Vo-

dilne verske organizacije v Združenih državah poročajo o stalnem porastu števila verskih pripadnikov.

Tri glavne verske organizacije so v Združenih državah: protestantovska, katoliška in židovska. Protestantov je sedaj približno 46 milijonov, katolikov 25 milijonov in židov okoli 5 milijonov.

Od vsega začetka, to je že od leta 1789, začneta obe zbornici ameriškega kongresa svoja zasedanja z molitvijo.

Predsedniki Združenih držav prisegajo na sveto pismo, da „bodo zvesto izpolnjevali dolžnosti, ki jim jih nalaga položaj predsednika Združenih držav in da bodo po svojih najboljših zmožnostih čuvali, ščitili in branili ustavo Združenih držav“.

Novoizvoljeni predsedniki Združenih držav odprejo navadno ob priliki uradne prisega sveto pismo na mestu, ki jim je najbolj pri srcu. Truman ga je na primer odprl na mestu 10 božjih zapovedi. Drugi primerek sv. pisma pa je bil odprl na mestu o blagih, ker mu je napravil posebno globok vtis izrek: „Blaženi miroljubni, ker njihovo bo kraljestvo božje“.

Ta globoka misel miroljubnosti in prijateljstva med narodi je navdihovala zakonodajalce Marylanda, ko so pred 300 leti pretresali in sprejeli zakon o svobodi vesti. Prvi naseljenci, ki so zapustili svoje domove v starem svetu in se naselili v Severni Ameriki zaradi verskih in ideoloških bojev in preganjanj, ki so divjali v njihovi stari domovini, so sklenili, da mora v njihovi novi domovini vladati prizanesljivost in da je treba zato odpraviti vse omejitve, ki ovirajo versko svobodo, ki naj jo ščitijo državni zakoni. Ta načela še danes vzpodbujajo versko življenje v Združenih državah.

V Hirošimi spet zvoné zvonovi

Pred devetimi leti je eksplodirala prva atomska bomba

Hirošima — ob tem imenu se človek spomni največje nesreče in skoraj nepozabnih grozot. Strašno je bilo razdejanje v tem mestu pred devetimi leti. Danes pa to ime ne vzbuja več samo groze. Kajti v Hirošimi — spet zvoné zvonovi, zvonovi miru. Zvonijo v zvoniku „cerkve svetovnega miru“, ki bo v kratkem dozidana.

V usodnem letu 1945, sredi največjega uničenja, je bila rojena misel o cerkvi svetovnega miru v Hirošimi. Takrat je plaval nad mestom še dih smrti. Maloštevilni, ki so atomski poiskus preživeli, so se dvignili in klicali svetu: Nikoli več take nesreče! Svet je treba vedno znova opominjati, da se Hirošima ne sme nikdar ponoviti. —

Japonci niso imeli ničesar več pred seboj. Vera v cesarjevo božanstvo je bila omajana, šintoizem je bil na tleh. Nacionalizem je bil težko prizadet in materializem ni vedel pomoči v nesreči. Japonci so iskali novih duhovnih vrednot. Pričeli so se zanimati za evropsko duhovno zgodovino. Mnogi so postali kristjani. Danes jih je že preko dvesto tisoč, ki so stopili v katoliško Cerkev.

Najprej naj bi bil v Hirošimi postavljen spomenik žrtvam, kot je v Verdunu, — iz kamna in marmorja. Potem pa so opustili to misel — postavili naj bi svetišče molitve za mir.

Bili so pogani, ki so prvi dali to misel,

naj dela in ljudem z zgleodom kaže, kako se naj dela. Pri nas delavca ne žalimo, se ne povišujemo nad njega ampak se z njim v vsem enaki zaprežemo v delo, gospodar celo vzame težje in hujše delo nase in delavcu da prednost kot gostu. Oba delata kakor brata in sedeta k isti mizi.“

Knez je dolgo molčal, končno pa je dejal: „Mnogo resnice je v vaših očitkih; toda časi so se spremenili in mi ne moremo več očajkovo živeti. V ostalem pa je to tudi pri vas samo vprašanje časa. Cimbura, sediva v voz in ukažite, kaj bi še želeli videti.“

„Ničesar več, gospod knez. Mnogo sem videl, slišal in zvedel. Tega nikoli ne bom pozabil. Prosim le, da ne zamerite, če sem se v čem zarekel ali užalil gospoda kneza, sem namreč samo neumen, preprost kmet.“

„Narobe, Cimbura, pogovor z vami mi je bil v srčno razvedrilo; če dovolite, vas popeljem in pospremim v Putim.“

„Nak, tega pa ne, gospod knez,“ se je zahvalil Cimbura, „imam hvala Bogu zdrave noge, ki me prinese domov.“

„Peljal se bom kneginji naproti na piseško postajo, torej se peljite z mano.“

„Ta je druga, priliko bom uporabil in prej bom doma.“

Sedla sta v kočijo in konji so se spustili v dir. Koder sta koga srečala, se je vsak ustavil in gledal za kočijo. Cimbura se pelje s knezom! Lakaj in paradni kočijaž na kozlu, konji kot veter, knez pa se smehlja, smehlja se iz kočije znancem tudi Cimbura in jih imenuje knezu. Peljala sta se skozi Pisek in kar na mah sta bila na postaji.

„Imam še pol ure časa,“ je potegnil iz žepa svojo oguljeno uro. „Peljite v koraku proti Putimi,“ je naročil kočijažu in se spet spustil v razgovor.

„Ali ste še tako močni, Cimbura?“ ga vpraša knez z nasmehom.

Cimbura zardeva kot mladenič, sram ga

bili so pogani tudi, ki so prvi predlagali katoliško cerkev z večnim češčenjem pred Najsvetejšim. Njihov predlog je našel odziv — na Japonskem in po celem svetu. Z navdušenjem in pridnostjo so se Japonci lotili dela; preteklo je mnogo časa od takrat, ko se je misel porodila, do danes, ko zvonovi miru zvonijo nad Hirošimo.

Ustanovljena je bila gradbena komisija, h kateri je pristopilo mnogo uglednih osebosti — princ cesarske hiše, ministrski predsednik, finančni minister, predsednik najvišjega japonskega sodišča, in tudi vodje budističnih ločin. Največji japonski časopis je priredil nagradni razpis za najboljši načrt nove cerkve. Samo japonski arhitekti so se ga smeli udeležiti. Bili so postavljeni 3 pogoji: cerkev svetovnega miru mora biti zgrajena v cerkvenem duhu, veličastna in v narodnem slogu. Preko 2000 arhitektov je poslalo svoje načrte. Komisija je določila in izbrala najlepši načrt. Skrb za gradbeno dela so poverili nemškemu jezuitom.

Počasi je rasla cerkev iz zemlje. Vsa Japonska je prostovoljno darovala, največ preprosti ljudje. Zbirke so znesle toliko, da so Japonci sami lahko krili polovico stroškov. In drugo polovico? Drugo polovico so zbrali tisti, ki so jih Japonci s preziranjem gledali, namreč ameriški vojaki. Vsi vojaki ameriškihasedbenih čet na Japonskem so na lastno iniciativo nabirali in so zbrali drugo polovico. Notranja oprema cerkve je postala zadeva celega sveta. Vse narodnosti so prispevale in iz vseh držav so prišla darila. Nemčija je s svojim zgleodom prednjačila. Kot prvo mesto je poslal Köln krasne orgle za novo cerkev svetovnega miru. V Bonnu so jih japonskim zastopnikom slovesno izročili.

Temu zgledu so sledila še druga mesta: Napravo za električni pogon zvonov je darovala neka tetrka iz Dorstena, Aachen je dal krstni kamen, mesto Essen mojstrsko rezljan križev pot. Božjepotni kraji Altötting, Kevelaer in Aachen so dali vsak

Nov rešilni splav

Predstavnikom britanskega ministrstva za prevoze in številnih britanskih ladijskih družb so nedavno prikazali v Londonu novo vrsto malega gumijastega čolna, ki se ga napihne ter ga je mogoče uporabljati kot pomožno sredstvo za reševanje na morju. Gumijast čoln je iste vrste kot jih imajo letala za reševanje posadk, ko je letalo padlo v morje.

Če je ladja tako močno nagnjena na eno stran, da nikakor ni mogoče spustiti v morje rešilnega čolna, potem vržejo čez palubo gumijast okrogel rešilni splav, ki se v pol

je in zanikuje. Kje so tisti časi, ki je moč v njem prekipevala. Sedem križev bo kmalu imel, v teh letih pa človeka moči zapuščajo.

„Slišal sem, da ste v jezi s sekuro vsekali v panj in je niso mogli drugače izvleči, kakor da so panj z zagozdo razbili.“

„No, da, to sem storil,“ je skesano priznal Cimbura.

„In kako je bilo pri Horniku, ko so se konji zapletli?“

„Hudo je bilo — križ božji,“ je preprosto razlagal Cimbura, ker ni opazil pasti. „Nočni stražnik je prišel pome, stekel sem tja in takoj uvidel, kaj se je zgodilo. Telica se je odvezala in se v temi zapletla v konjski staji med konje. Prepaž pri konjih je bil razbit, lestve zrušene, jasli odtrgane, zadnje noge v verigah, telica pa med njimi in vse se je v enem klopčiču valjalo po tleh.“

„In kaj ste tedaj naredili?“

„Ne spominjam se več.“

„Sekirol! ste zavpili — in z enim udarcem presekali oba verigi.“

„Ne, dva udarca sta padla, morala sta, ker sta verigi bili daleč narazen, konji so se oddahnili in se opomogli. Toda potolčeno telico je moral Hornik ubiti.“

„Skode pa ni imel. Vem, da ste v Putimi ustanovili občinsko društvo, ki pokupi živino. Kupili ste si tudi traktor za primer napihjenja in pas za bolne krave, to je začetek združnega gibanja. Toda kmalu bova v Putimi, vi pa mi še niste povedali, kaj naj Putimcem darujem.“

„Nisem povedal, ker me gospod knez ni vprašal.“

„Kaj mi tedaj svetujete?“

„Svetujem vam, da bi poslali Putimcem — in to občini — voz cepljen iz drevesnice,“ je rekel Cimbura stopajoč iz kočije, „edino tega nam sosedni kmetje ne morejo dati, sami vidite, koliko je toča uničila.“

„Pa so nemške!“ ga je poščegetal knez.

eno okno. Zvonove je daroval Bonn. Pred kratkim so bili prepeljani v Hirošimo in tamkajšnji škof jih je slovesno blagoslovil pred novo cerkvijo, ki je v surovem stanju že zgrajena. Župan mesta Hirošime je imel govor. Navzoč je bil tudi budistični predstavnik samostana Kokutaiji v polnem ornatu in je s svojo prisotnostjo potrdil svetovno zamisel, da predstavlja nova cerkev v Hirošimi simbol miru.

Najlepši predmet v cerkvi svetovnega miru je tabernakelj. Ne dolgo za zvonovi je glavno mesto Bonn predalo japonski vladi tudi tabernakelj. Dragocena umetnina je bila izročena v roke prokuratorju jezuitske misijonov na Japonskem in japonski upravnik poslov je imel v Bonnu zahvalni govor.

Plašči — obleke — bluze — krila
DAMENMODEN *Lia Putz*
CELOVEC, Bahnhofstrasse 26

Tabernakelj je 50 × 60 cm velik in je okrašen z umetniškimi reliefi. Na umetnini stoji v japonsčini in nemščini napis: „Iz razvalin, ki jih je človeška krivda zagrešila, raste znaga Vstalega in njegov mir.“

Z veliko skrbnostjo so bile končane priprave za prepeljavo tabernaklja v Hirošimo. Tam pa se bliža gradnja svetišča svetovnega miru svojemu koncu. Istočasno s cerkvijo zidajo tudi dom za sestre, semenišče, stanovanja za duhovnike, glasbeno šolo in otroški vrtec. Darovi iz celega sveta prihajajo v Hirošimo in cerkev svetovnega miru bo središče vsega vernega sveta. Zvonovi že zvonijo in njihov glas se daleč razlega; japonski radio je zvonjenje že večkrat prenašal.

Hirošima nam v bodoče ne bo več mesto groze. „Iz razvalin, ki jih je človeška krivda zagrešila, raste znaga Vstalega in njegov mir.“ Nova cerkev je znaga sveta nad zmehnjavo preteklosti in zmagošlavje krščanstva v japonskem misijonu.

minute napolni z zrakom iz posebnega plinskega cilindra s tem, da potegnemo za vrv, na katero je privezan, ko ga vržemo v morje. Vsak splav ima tudi primerno zalogo hrane in vode, zdravil, svetilk, signalni aparat in vrv ognjene rdeče barve, ki se takoj loči od vseh drugih predmetov.

Zaenkrat izdelujejo rešilne gumijaste splave za 10 do 20 oseb. Vsak splav je lepo zložen v malem kovčku, ki je spravljen kjer koli na krovu, ker zavzame le malo prostora.

Gumijasti rešilni splavi so namenjeni zaenkrat le za tovorne ladje. Po vsej verjetnosti pa jih bodo priporočili tudi za potniške ladje kot pomožno reševalno sredstvo.

„Darovanemu konju ne glej na zobe,“ se je nasmehnil kmet.

„Izvrsten svet!“ ga je pohvalil knez in stisnil Cimburi roko. „Bog vas spremlja in pozdravite ženo in otroke!“

„Tudi vas pozdravljajo,“ se je zahvalil Cimbura in naročil pozdraviti kneginjo prince in princezine.

„Cimbura, ljubljam vam, da se vam bo sin kmalu vrnil iz vojske,“ je še rekel knez, ki ga je nenadoma prevzelo neko mehko čustvo.

„Ko bi me Bog uslišal,“ je zaprosil kmet in dolgo gledal za oddaljujočo se kočijo. — Pa tudi knez se je še enkrat ozrl.

V.

Cimburova glava je bila po obisku pri knezu podobna zrelemu stroku. V njej je vstalo in rojilo polno novih, plodnih misli in živelo naprej s Cimburo. Koder je hodil, je mislil na knezove načrte, na to, kar mu je govoril o gospodarstvu, o semenih in plemenih, o varčevanju s časom in o strojih.

Pa tudi knezu se niso izkadili iz glave takoj vsi kmetovi očitki. Tudi on je o njih razmišljal in preudarjal ter mu v mnogem dal prav. „Res je tako, kakor je rekel,“ je priznal, „malo češkega imam na veleposestvu. Še jaz in moja rodbina okorno govorimo češčino, gladko pa nemško in francosko, ne menimo se za to, kar je češkega, in se ženemo le za tujim. Kar je dejal o revežih, kar je govoril o ribnikih, v tem je prej v njih cvetelo in zorelo.“

In tako sta oba bila drug z drugim zadovoljna in s toplimi spomini sta se drug drugega spominjala. Seveda sčasoma je ta slika bledela, glave so jima napolnjevale nove skrbi in te so pregnale in pogazile to, kar je prej v njih cvetelo in zorelo.

(Dalje prihodnjič)

J. Š. Baar — Al. Nemeč:

ZEMLJA IN LJUDJE

Roman

(79. nadaljevanje)

„Mislim da. Postavim drevesa. Zakaj pa nimate v drevnici hruške lukovke, jablane žitnice in ječmenovke?“

„Ali so taka drevesa?“

„Kajpada so in izvrstna. Da nam ni toča pobila, bi vam lahko poslal košaro tega sadja.“

„Čudno, da mi o tem niti ravnatelj niti vrtnar nič ne povesta.“

„Nič čudnega, ker nobeden izmed njiju ni Čeh!“

„Dalje, kaj vam še ne ugaja?“

„Ni mi prav, da konje mučite!“

„Oho! Kako in s čim?“

„Tu pogledjte,“ je rekel Cimbura in pokazal na kočijo, ki je korak za korakom vozila za njima. „Repove imajo komaj ped dolge. S čim pa naj preženejo muho ali obada? Ubogi konji, glejte, kako stresajo kožo in sekajo z nogami in kako jih kočijaž zato kaznuje. Mi ne pomagamo živini z bičem kakor vi, ampak s pametjo. Odganjam jim muhe, s smrdljivim jelševim listjem jih preganjamo in jih pokrijemo s kocem.“

„Dobro. In kaj še?“

„Gosposka služba — lenobna družba, kakor sem videl na lastne oči. Povsod, kjer je delalo pet, šest ljudi, je stal ob njih nadzornik, oskrbnik, palir, čuvaj ali logar, toda sam ni delal. Človek mora delati, ker je za delo ustvarjen, kakor riba za plavanje ali ptica za letanje, ker mu je v brezdelju dolgčas. Delati mora veselo in si pri delu peti, ne sme pa imeti nad seboj nadzornika, ne sme ga k delu priganjati s psovskami, grožnjami in s kaznimi. Tudi ta nadzornik

Nove poti v gradnji hiš

Obisk v tovarni Leitgeb v Sinči vesi — novemu razvoju v gradnji hiš je odprta pot — gradbeni material iz stisnjenih lesnih plošč namesto lesa in opeke.

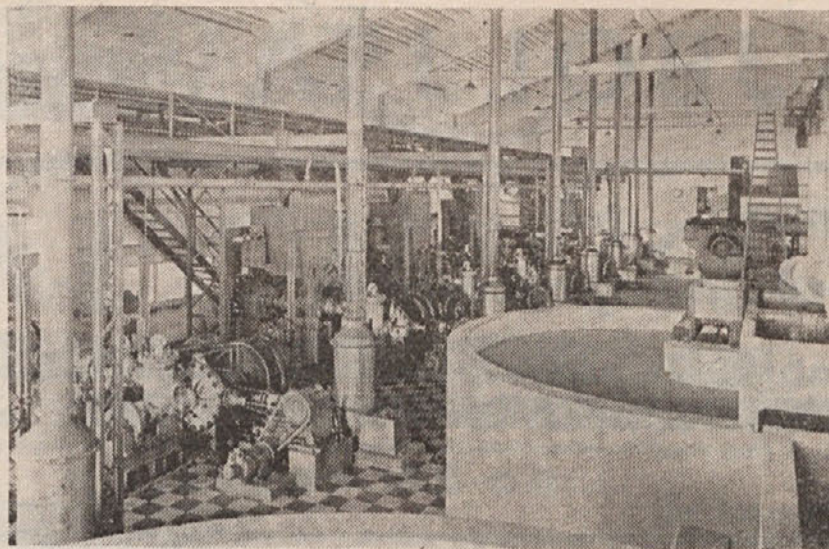
Les je dandanes ena najvažnejših surovin. Zato tudi razumemo, da poskuša moderna industrija najti sredstva in poti, les gospodarsko tako obdelavati, kot je najbolje mogoče.

Stisnjene lesne plošče so iznašli leta 1925 in 1926 na Švedskem in so idealno, univerzalno blago ter najbolj gospodarski način uporabe lesne surovine. Ker so stisnjene lesne plošče še razmeroma malo časa znane, njihove možnosti uporabe še dolgo niso izčrpane. Vedno se pojavljajo nove možnosti, kjer se stisnjene lesne plošče izkažejo boljše kot kak drug material. Konstrukcijo hiš iz

plošč, ker je bilo treba takrat iz gospodarskih vidikov uporabljati tudi odpadke. Produkcija je vedno bolj naraščala in tako so zapustile leta 1943 prve izolirane plošče tovarno. Od leta 1952 do danes pa se tovarna Leitgeb vedno bolj modernizira, tako, da jo lahko štejemo kar se tiče sodobnosti in strojev k eni najnaprednejših tovarn.

Enoletno produkcijo nam kažejo naslednje številke: Žage zrežejo 70.000 kub. metrov okroglega lesa, klanizirane 20.000 jamborov, izdelava stisnjenih lesnih plošč: 5 milijonov m² na leto.

Na koroškem veesejmu vidite najnovejše Leitgeb — gradbene — elemente, Leitgeb-

V tem prostoru pripravljajo lesno kašo za stiskanje. Delo opravljajo v glavnem stroji, delavcev je pri tem potrebnih prav malo. Dvorana je videti kot kak kemični laboratorij.

Slika nam predstavlja konstrukcijo hiše iz stisnjenih lesnih plošč na kor. veesejmu

takšnih plošč vidimo tudi na koroškem veesejmu v Celovcu, in sicer v paviljonu Fa. Leitgeb.

Tvrdba Leitgeb v Sinči vesi je edini lesnoindustrijski kombinat v Avstriji. Od drevesa do izdelkov najrazličnejših oblik je ta firma popolnoma neodvisna. Leitgebova tvrdba ni samo za gospodarski ustroj naše zvezne dežele velikega pomena, ampak ima tudi po svoji legi v bolj južnem delu dežele gotov socialni pomen. Povprečno 700 delavcev in nastavljenec je tam v službi.

To tovarno je ustanovil leta 1883 trgovski svetnik Valentin Leitgeb, in sicer takrat samo žago. Leta 1927 so žago preuredili na električni tok. Leta 1939 so pričeli nabavljati stroje za izdelovanje stisnjenih lesnih

akustične plošče in Leitgeb-Ricolor. V sedmo, dne 4. avgusta smo imeli priliko ogledati si potek izdelave vseh teh izdelkov v tovarni v Sinči vesi. Natančna razlaga poteka, razvoj in vrstni red dela in strojev bi privedla predaleč; rečemo vam pa, da je vse narejeno jako praktično in po receptih najmodernejšega udobja in mehanizacije. Delavcem, ki so zaposleni v strojnih oddelkih, ni treba dostikaj prijemat z rokami, kajti vsa dela opravljajo stroji sami, glavno, da jih delavci nadzorujejo in upravljajo.

Novi gradbeni elementi imajo sledeče prednosti: majhna prostorna teža, visoka izolacijska zmogljivost, elastičnost, popolna trdnost brez vsakih razpok, predvsem pa ostane ta gradbeni material vedno suh.

brem glasu. Nekega dne je prišla njegova sedemnajstletna hčerka k njemu:

„Oh, oče, še vedno ravnaš z menoj kot z majhnim otrokom in mi ne dovoliš obiskati Brigito iz strahu, da bi se kaj slabega nalezla.“

Oče je — namesto da bi odgovoril — segel v peč po košček oglja in ga je dal hčerki v roko.

„Vzemi, — saj je itak že ugaslo.“

Sonja je vzela košček oglja v roko, a pritem si je umazala prste; hotela jih je obrišati. Opazila je, da ima njena obleka tudi temen madež. Oče jo je mirno opazoval.

„Če bi koščka oglja ne bila vzela od tebe, se ne bi umazala,“ se je opravičevala.

„Res je,“ je dejal oče, „kadar imaš opraviti z ogljem, se umazeš, in če imaš opraviti z vodo, si mokra. Z ljudmi je prav tako. S komur hodiš, od tistega se te bo nekaj prijelo.“ —

Obisk v jugoslovanskem paviljonu

Prav sredi razstavnega prostora letošnjega koroškega veesejma stoji jugoslovanski paviljon. Na levi strani pred vhom vidimo napis: „Koper-vino“ in prvi, ki si predvsem želijo dobre kapljice, se ustavijo že tu, da si utešijo žejo. Tudi radi ustrežejo željam različnih okusov, saj lahko dobiš trpkoslado istrsko vino ali pa izbrano štajersko kapljico. Tudi pristno slivovko si lahko privoščijo obiskovalec.

Nas pa zanima predvsem kolektivna razstava pod šotorom. Že takoj pri vstopu nas pozdravi okusno prirejena izložba podjetja „Dom“ iz Ljubljane. Fine kleklane čipke na prtčih, albumi s platnicami, izrezljanimi iz lesa, domači čevlji, umetniško izdelane šatulje, šahovska deska v obliki krožnika, izrezljana volovska vprega, „ribniški pušelj“ (lesena roba, kot so jo nosili Ribničani, v pomanjšani obliki, zložena v šopek), pritegnjejo vso pozornost opazovalca.

Otroci se ne morejo nagledati pletenih stolčkov in na nasprotni strani lesenih, ki se dajo zložiti. Poleg velikih zvrtkov usnja v različnih barvah, najdemo na razstavi tudi že lepo izdelane usnjene predmete: torbe, mape, torbiče, denarnice itd. Da so okusno izdelani barvasti gorenjski cekarji res iz slame pleteni, skoraj ne moremo verjeti.

Ob straneh paviljona so razstavljeni proizvodi različnih zadrug, tovarn in podjetij. Tu najdemo konzervirane ribe, konzervirana čreva, v ličnih prozornih vrečkah suho sadje, suhe gobe, različne gozdne sadeže in najrazličnejše zdravilne rastline. Zelo popolna je tudi razstava vin in sadnih sokov. Vsa ta vina je dobiti v Celovcu pri tvrdbi Breznik.

Na razstavi je zastopana tovarna dušika, pa tudi razna tehnična in industrijska podjetja razstavljajo svoje izdelke.

Tudi vidimo različne telefonske aparate, priprave za merjenje, nadomestne dele za radio sprejemnike in v Kranju izdelane radijske aparate.

Skoraj bi pozabili na tobačne izdelke, a duh sam izdaja prvostvorne cigarete tako, da jih nehote opazimo. Vso razstavo poživljajo velike slike, ki pričajo o delu in lepotah Jugoslavije.

Ker šentviške mizarje zelo slavijo, bi bili vsi obiskovalci razstave gotovo veseli, če bi mogli na enem izmed prihodnjih sejmov občudovati njih znano umetnost.

Vtis, ki ga dobi obiskovalec v jugoslovanskem paviljonu, je prav dober, razstava je pestra, mnogostranska in okusno pripravljena.

Dve skodelici mleka

(Poučna zgodba iz življenja)

Slovec zdravnik dr. Johns je kot študent na univerzi moral prodajati po hišah knjige, da si je zaslužil denar za šolo.

Med poletnimi počitnicami je nekega dne šel prodajati knjige na deželo. Ko je prišel k prvemu kmetu, je bila doma samo hčerka. Nagovoril jo je:

„Krasne knjige imam naprodaj, gotovo vam bodo všeč. Kupite jih!“

„Sem sama doma. Tudi smo prerrevni, da bi mogli kupovati knjige. Kmetijo smo kupili. Imamo še veliko dolga na njej. Mi je prav žal!“ odgovori hčerka in hoče zapreti vrata pred mladim agentom.

„Ali bi mi ne hoteli dati kozarec mrzle vode? Tako sem žejen. Vroče je.“

Dekle pa mu na to prošnjo ljubeznivo odgovori:

„Ali bi morda rajši skodelico dobrega hladnega mleka?“

„Če ste tako ljubeznivi, prosim. Prav rad ga bom spil.“

Dekle gre v hišo in se vrne z veliko skodelico hladnega mleka. Skoraj v enem dušku ga Johns popije.

„Če hočete, vam ga dam še. Mleko imamo, denarja pa ne,“ ponuja domača hčerka.

„Prosim lepo. Zelo mi boste ustregli.“

Dekle mu prinese še eno skodelico mleka, katero razgreti študent z velikim veseljem spije.

„Hvala vam, drago dekle, zelo ste mi ustregli. Zdaj bom lažje hodil.“

Čez nekaj let je Johns postal zdravnik v veliki mestni bolnici. Bil je izvrsten kirurg, zato so od blizu in daleč hodili bolniki k njemu. Veliko je zaslužil z operacijami.

Nekega dne najde v oddelku mlado ženo težko bolno. Potrebna je bila težka operacija. Ko jo zdravnik preišče, se mu zazdi njen obraz tako poznan. Ob njem se spomni dveh skodelic mleka, ki jih je dobil pred leti na deželi. Pa zdravnik tega bolnici ne razodene, ampak tiho odide. Kmalu nato pride sestra strežnica in pove bolnici:

„Dr. Johns je odredil, da vas moramo prepeljati v posebno sobo, kjer boste imeli prvostvorno postrežbo.“

Bolnica je bila preveč bolna, da bi se odredbi protivila zaradi previsokih stroškov, zato se je dala mirno prepeljati. Bila je operirana. Operacija se je posrečila. V 14 dnevih je zapustila bolnico.

„Prosim, da mi daste račun,“ pravi strežnica. „Seveda ga ne bom mogla takoj plačati, ker smo revni. Majhno kmetijo imamo. Upam, da boste počakali. Sicer ste me pa prepeljali v posebno sobo brez moje prošnje in pristanka. Gotovo bo račun velik.“

Strežnica se takoj vrne z računom. Bil je res zelo visok. Operacija, zdravila, posebna so-

POHISTVO V STAREM SLOGU — TAPE-CIRANO POHISTVO — DEKORACIJE
Velika izbira! — Zmerne cene!
PRAUSE
Celovec, Bahnhofstrasse 8, Fleischmarkt 9

ba, posebna strežnica... vse to veliko stanje.

Ozdravljena kmetica je prebledela.

Le kako in kdaj bo mogla vse to plačati.

Ko strežnica vidi, da gleda kmetica iz strahu samo na visoke številke računa, jo prijazno opozori:

„Poglejte še, kaj je spodaj napisano!“

Spodaj je bilo napisano: „Račun poravnajte z dvema skodelicama mleka pred leti doma na Vaši kmetiji! Dr. Johns.“

Kmetica se ni mogla takoj spomniti na dogodek pred leti, ko je dala mlademu agentu skodelico mleka. Le počasi se tega spomni. Vsa vesela poišče dr. Johnsa in se mu iskreno zahvali. Zdravnik ji dobrovoljno odgovori: „Me zelo veseli, da sem vam mogel povrniti vašo prijaznost. Spoznal sem vas na bolniški postelji in se spomnil tistih dveh skodelic hladnega mleka. Takrat vam mleka nisem mogel plačati. Medtem so narasle obresti. Sedaj je plačano. Ali ne?“

Dobrota in ljubeznivost sta mnogokrat že na tem svetu poplačani!

OGLJE

Družinski oče, ki je hotel svoje otroke kar najbolje vzgojiti, ni dovolil, da bi se družili z ljudmi, ki niso na posebno do-

Ustanov. 1874 - 80 let obstoja
Harmonike - Akordeoni
R. Novak
Celovec, Ebentaler Strasse 7, telefon 24-82
Samo pri nas mogoča ogromna izbira vseh obstoječih harmonik ter akordeonov na koroški veesejski razstavi — Grosse Ausstellungshalle.

Puppendoktor
TRGOVINA OTROŠKIH POTREBŠČIN
nudi:
● Poletne igrače ● Obleke za deklice
● Kopalne garderobe ● Obleke za fante
● Narodne noše ● Otroške vozičke
po najnižjih cenah
CELOVEC, OBSTPLATZ

Kolesa, motorji, različni štedilniki, lastna delavnica za stroje, delo solidno in poceni v znani celovski mehanični delavnici
Zanesljivi odjemalci dobijo tudi na obroke.
Johann Novak
MEHNIK IN KLJUČAVNICAR
KLAGENFURT, Feldmarschal-Konrad-Pl. 1

Pohištvo
RUDOLF IN SIEGFRIED SLAMA
CELOVEC — KLAGENFURT, St. Veiter Strasse 15. — Telefon 22-58
V največji izbiri spalnice, kuhinje, posamezno pohištvo, fotelji, stoli in kavči. — Ugodne plačilne olajšave po dogovoru. Sprejemamo tudi „Haushalts- in Eisenbahnerkreditscheine“ — Za časa Koroškega sejma obiščite naše razstavne prostore na St. Veiter Strasse 15 in Sponheimerstrasse

NAJBOLJŠA **König BRAUSE** OSVEŽITEV

Na zamudite

poletne razprodaje
dobrih SCHINDLER-tkanin!

Do 28. avgusta v

tegovski hiši
Farmarek

BELJAK-VILLACH
RATHAUSGASSE IN KARLGASSE

Na vse poletne stvari
globoko znižane cene!

DEKLETA, POZOR!

Pošten in priden Slovenec želi spoznati Slovenko (Korošico ali begunko) v starosti od 20 do 26 let. Dopise pošljite pod „Srečno“ na „Naš tednik“, kjer dobite tudi moj naslov.

Hiša dobrega pohištva 4 PREDNOSTI:

1 Ogromna izbira — nad 100 kompletnih pohištva 2 Najboljše in najcenejše pohištvo v Avstriji. — Spalnice iz trdega lesa samo 3.900 šil. 3 Plačila na obroke brez obresti 4 Dostava na dom z lastnim posebnim avtomobilom

STADLER-MÖBEL

CELOVEC — Klagenfurt, Theatergasse 4

IKOFLEX Ia

Novar 3.5 — Prontor Sv šil. 1701

PhotoKofler
VILLACH

WALCHER

Poletne obleke, kostume, bluze, čedne dečve, kopalne obleke priporoča

CELOVEC, 10.-Oktober-Strasse 2

Obiskovalci koroškega sejma obiščite nas!
Naša poceni poletna prodaja se je začela!

Izpcaznitvena prodaja

Rosl König

PO NAJNIZJIH CENAH
PRI NAJBOLJŠI KVALITETI

Celovec — Klagenfurt, Bahnhofstrasse 9

PKW-LKW-Raupenschlepper

Dobavimo takoj v najkrajšem času.

Za vsakega primerno vozilo. Posredujemo ugodne priložnostne nakupe vseh rabljenih vozil.

Für jeden das passende Fahrzeug.

Preise konkurrenzlos. Günstige Zahlungsbedingungen. Wir vermitteln günstige Gelegenheitskäufe.

AUTOHAUS IG. WEDAM & CO. VILLACH, Tel. 44-41

Naše desetletne izkušnje in naše strokovne moči so vam na razpolago.

GMEINER-RIBE

na KOROŠKEM VELESEJMU, v trgovini z ribami v PERNHART-GASSE in PAVILJONU V PRIESTERHAUSGASSE: vroči ribji zrezki, obloženi kruhki, najfinejši slaniki, rusi in zviti slaniki ter ribje konzerve kakor tudi vse vrste sardin prvovrstnih kvalitet.

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

Od 13. do 16. 8.: „Die Stärkere“
Od 17. do 19. 8.: „Eine Nacht im Tabarin“ (ni za mladino)

PRECHTL

Od 13. do 16. 8.: „Bomba, der Rächer“
Od 17. do 19. 8.: „Allen Gefahren zum Trotz“ (ni za mladino).

DOBRLA VES

14. 8. ob 20.30 in 15. 8. ob 17. uri „Der letzte Walzer“ (Eva Bar-

tok, Curd Jürgens)
18. 8. ob 20.30 „Blut und Gold“ (ni za mladino).

SEZONSKA RAZPRODAJA
po globoko znižanih cenah!

Stoffe Doppler

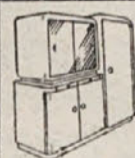
Celovec-Klagenfurt,
Neuer Platz 10

Krasni damski puloverji 29.— šil. Kombineže 22.— šil. Moške srajce od 35.— šil. naprej, klotaste moške spodnje hlače 15.— šilingov. STOFFSCHWEMME, Klagenfurt, Marktplatz.

SCHWARZ nogavice so cenejše, Celovec, Pfarrplatz.

Damska frizerka Matilda Zotter, Celovec, Salmstrasse 3.

Štedilniki s centralno kurjavo (gretje sobe iz štedilnika), štedilniki s kotli na pritisk, štedilniki z bakrenimi kotli, domače krušne peči, dvonadstropne s prekajevalnico s kurjavo na les ali elektriko, Sepp Krobath, gradnja peči in štedilnikov, št. Vid na Glini - St. Veit a. d. Glan, obisk in ponudba brezplačno.

H. Unterdörfler

Gradbeno in pohištveno mizarstvo
Beljak, Widmannng.

poceni - tudi na obroke

Vsi godbeni instrumenti! Najboljše kvalitete in najcenejše samo pri Musikhaus Paludnik, Celovec, 8.-Mai-Strasse 20. — Na obroke.

Koroški patriot pije SCHLEPPE povsod

Vrtno pohištvo. Naslonjači, sončniki v vseh cenah in izvedbah

Thonet

Celovec - KLAGENFURT
Obstplatz 2

LIENZ, Rosengasse 2
Bogato skladišče vzorcev

Modroce, tapecirano pohištvo, dobro in poceni samo pri proizvajalcu Johann Ortner, Beljak, Widmangasse 31 ter Ringmauergasse Nr. 11.

Gummistrümpfe für Krampfadem und geschwollene Beine, GUMMI-MATRATZEN, GUMMISTIEFEL, KEGELKUGELN aus GUMMI GUMMIHAUS WIEDNER, KLAGENFURT, Bahnhofstrasse - Lidmannskygasse.

Hoover
pralni stroj

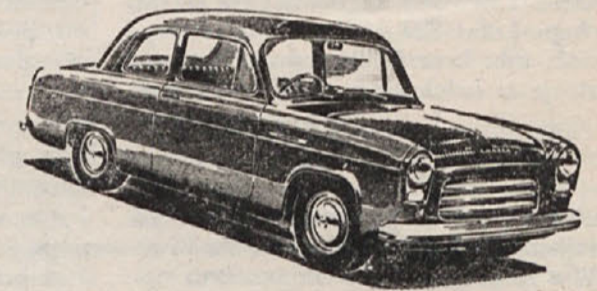
za tebe, za mene, za vse!
na razstavnem prost. št. 11

HAAS & CO.
CELOVEC

Plašči iz balonske svile, dežni in za motoriste najcenejše v strokovni trgovini V. TARMAN, Celovec-Klagenfurt, Völkermärkter Str. 16.

Usnjeno oblačilo samo pri proizvajalcu Wernisch Friedrich, Beljak, Italiener Strasse 22. Kvaliteta odloča!

Ze za 50.— šil. mesečno moderni radijski aparat RADIO-ELEKTRO Ing. F. Jabornig, Klagenfurt, Völkermärkter Platz Nr. 9.

Ford Anglia . S 44.900.—

36 PS, 115 do 120 km največja hitrost, odlična možnost prilagoditve cesti.

Neohvezno predvajanje

AUTOHAUS KAPOSI & CO.

CELOVEC — KLAGENFURT, VILLACHER STRASSE 51

Obiščite našo vzorno razstavo na velesejmu, dajemo Vam na ogled: nemški HOLDER-DIESEL-TRAKTOR — Vse POLJEDLSKE STROJE — ŠTEDILNIKE, PEČI, PRALNE STROJE Ugodna možnost nakupa!

Hans Wernig

CELOVEC, Paulitschgasse 13 —

Naša stojnica je na prostem pri glavnem vhodu!

Vse vrste
gumijastih
obročev
za automobile

A. u. J. GSCHIEL OHG.

Specialna trgovina za avto-obroče in tehnične potrebščine

CELOVEC-KLAGENFURT, Heuplatz 1, tel. 51-01

USTANOVLJENA 1926

EN GROS — EN DETAIL

Lastno skladišče z železniškim tirom, Celovec, tel. 21-07. Podružnica: Beljak-Villach, Ringmauergasse 11, tel. 47-57

Pozor, pozor!

Pričela se je **velika odprodaja**

v trgovski hiši **Umshaden**

Celovec-Klagenfurt
am Fleischmarkt

Do 50% znižanje cen!